

30.05.-2.06.2013

SUPER-HINNAD

KÖIK PESUPULBRID JA -GEEID -15%

1.99
~~2.65~~ **24%**

Jogurti-tilli kanafilee, Tallek, 300 g, 6,63/kg

2.89
~~3.99~~ **27%**

Kohv In-Cup, Merrild, 400 g, 7,23/kg

4.99
~~8.99~~ **44%**

Jahutatud kalkuni rinnafilee, Gurmee, kg

0.85
~~1.21~~ **29%**

Tualettpaber Delicate White, 2-kihiline, Kleenex, 4 rulli/pk, 0,21/rull

● Toodetud Eestis

Piltidel on illustreeriv tähendus ja pakkumine kehtib kuni kaup on jätkub.

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 105 | NELJAPÄEV, 30. MAI 2013

●●● ajaleht.epl.ee

Kas maffiasõda või juhuslikust tulist alguse saanud tapmine?

●● Kurikuulsad, kriminaalse taustaga **Ats Pärnaste** ja **Alo Paluoja** peksid möödunud laupäeval Tartus surnuks 30-aastase Silveri.

●● Väidetava allilmajuhi **Assar Pauluse kambajõmmid** Pärnaste ja Paluoja pidutsesid ööklubis Maasikas ja sealt võis konflikt alguse saadagi.

●● Teadaolevalt polnud kõige puhtama mineviku ka tapetud Silver. Tedagi on inimeste peksmise eest **kriminaalkorras karistatud**. lk 6

Sportland brittidele

Sports Direct lubab Sportlandi kaubamärgi alles jätta ja oma brände siin tutvustama hakata. lk 2-3

Eurodirektiiv on BLRT jaoks päästerõngas

Eurodirektiiv, mis nõuab laevade ümberehitamist, sobib ideaalselt Balti Laevaremonditehasele. lk 9

TÕELISELT PROFESSIONAALNE TÖLKETEENUS

ISO 9001
EN 15038

BUREAU VERITAS
Certification

- ▶ Kiire ja pädev klienditeenindus
- ▶ Lai keeltevalik ja parimad hinnad
- ▶ Tõlkemäluprogrammid
- ▶ Tõlked koos toimetamise ja väljastusülevaatusega
- ▶ Kvaliteet, mis vastab ISO 9001:2008 ja EN 15038:2006 standarditele
- ▶ Asjatundlikkus erinevates valdkondades: tehnika, meditsiin, õigus jpt.

+372 740 5434
+372 5568 9609
avatar@avatar.ee
www.avatar.ee

JUHTKIRI

Meie aadress, Õnne 31

Keruliseks on OECD teinud riikide ühemõttelise järjestamise parema elu indeksis, mille see organisatsioon sel nädalal avaldas. Riikide ritta seadmine on küll lihtne, aga konks seisneb selles, et iga indeksit veebilehel www.oecdbetterlifeindex.org uudistav inimene saab võrdluse aluseks olevate andmete osatähtsust oma äranägemise järgi sättida. Väga õige – ei ole ju hea elu kõigi inimeste jaoks ühesuguse tähendusega mõiste. Kui mingi edetabelikoht üldiseks kasutamiseks siiski esile tõsta, siis võiks see ehk olla 31 („rikaste riikide klubi” 34 liikme seas), mille saab siis, kui kõigile indeksi komponentidele anda võrdne tähtsus.

Kõige nõrgem on Eesti positsioon OECD riikide seas teadagi sissetulekute poolest, kuid kiita pole lugu ka õnnelikkuse ehk subjektiivse elurahulolu kategoorias. Kõigest 69% Eesti elanikest kogeb enda hinnangul keskmisel päeval rohkem positiivseid emotsioone (rahu, nauding, uhkus saavutuse üle jmt) kui negatiivseid (mure, kurbus, tüdimus, valu jmt). Näiteks Soomes on see näitaja 82%, aga Poolas, mis materiaalse jõukuse poolest ei ole meist palju ees, koguni 83%. Seega saaks ühe raha ja investeringuid mitte nõudva asjaga – teistesse inimestesse lugupidavama ja julgustavama suhtumisega – Eesti elamisväärsust pisut parandada küll.

Eelkõige head tahet ja vähe raha nõudev inimeste rahulolu parandamise võimalus peitub ka rahva riigivalitsemise kaasamise valdkonnas. Eestlased usaldavad oma poliitilisi institutsioone OECD keskmisest vähem, valimistel osalevad eestlased samuti suhteliselt vähe ja

Parema elu indeks Eestis on mõningad meeldivad asjad ja palju paremaks tegemist nõudvaid asju.

seaduste tegemise läbipaistvuse näitajalt on Eesti OECD viimaste hulgas, selgub parema elu indeksist. Nende faktide sõnum poliitikutele on ühemõtteline.

Rahvusvahelises võrdluses kõige parem asi, mida Eesti oma elanikele eluga hästi hakkama saamiseks pakkuda suudab, on haridus. „Eesti koolisüsteem võimaldab suhteliselt võrdset ligipääsu kõrge kvaliteediga haridusele,” kiidab OECD, tuginedes rahvusvahelise haridusuuringu PISA 2009. aasta tulemustele. Uue, 2012. aasta PISA uuringu tulemused avaldatakse tänavuse aasta lõpus – siis saame teada hariduse värske seisu.

Ka töö ja eraelu tasakaalu poolest on Eesti päris hea riik. Kuigi eestlased töötavad aastas oluliselt rohkem tunde, kui OECD riikides keskmiselt töötatakse, on väga pikki töönädalaid (üle 50 tunni) tegevate inimeste osatähtsus (4%) siin tublisti alla OECD keskmise (9%).

Kokkuvõttes: Eestis on mõned meeldivad asjad ja palju edendamist nõudvaid asju. ●

REPLIIK

Polegi kuhugi minna

Mäletate, kuidas Reformierakond tuli poliitikasse? „Arukus ausse, jõukus majja!” sõnaga, pidime väga targaks ja rikkaks saama. 1996. aastal lubas partei asjad paigast nihutada: „Meie muudame!” Hiljemgi veel pidime kusagile jõudma: „Parem Eesti kõigile!” Lõpuks panid propagandameistrid sihiku päris taevasse: „Viime Eesti 5 jõukama Euroopa riigi hulka!” Pärast seda on loosungid valdavalt stagnatsioonilised. Algul kaisutasid nad seda, mis on („Võid kindel olla”, „Ma armastan Eestimaad”), nüüd läheb aga suisa loorberitel puhkamiseks: „Uhke Eesti üle”. Oleme jõukad, arukad, uhked ega tiku kuhugi. Polegi kuhugi pürgida, või mis? Päris täissöönud tüübid... ● **Priit Simson**

Lk 10: Reet Kasik: umbisikuline tegumood varjab vastutust.
Lk 00: Kalev Kukk: kokkuhoiupoliitika tervist ei riku.

EUROOPA KOMISJON SOOVITAB EESTILE AUTOMAKSU

Euroopa Komisjon võttis eile vastu Euroopa Liidu liikmesriikidele esitatavad soovitused kriisist väljumiseks ja majanduse elavdamiseks. Eestil soovitatakse parandada energiatõhusust, eelkõige

transpordi- ja eluasemesektoris ning suurendada sõidukite ja jäätmete keskkonnastiimuleid, näiteks sõiduautode maksustamine ja/või mootorikütuse aktsiisimäära tõstmine. **EPL**

Sportlandi ostnud Sports Direct kaalub Eestis oma poodide avamist

Briti spordiriitemüüja lubab Sportlandi kaubamärgi alles jätta ja oma brände tutvustada.

Ann-Marti Nergi
ann-marti.nergi@epl.ee

Suurbritannia juhtiv spordikaupade müüja Sports Direct International teatas eile 60% Sportland International Groupis (SIG) enamusosaluse omandamisest. Uus enamusaktioneer on ka eestlaste seas väga populaarne sporditarvete müüja, kellelt interneti kaudu ostes ja suurema seltskonna peale tellimusi kokku kogudes on kaupade hinnad ka Inglismaa postikuluga kordi odavamad kui siinsetes spordipoodides.

Tuntud kaubamärgid

Briti börsifirmale kuulub palju eri kaubamärke, eestlaste jaoks on tuntud Dunlop, Slanzenger, Kangol, Everlast ja Lonsdale. Poekett müüb ka kolmandatele osapooltele kuuluvate brändide spordikaupa.

Sports Directi investeringute juht Jeff Blue ütles Eesti Päevalehele, et tehing Sportlandiga on osa jaekaubandushii glase strateegiast laiendada kõikidele Euroopa turgudele.

Justkui väite kinnituseks teatas firma veel samal päeval ka Austria spordiketi EAG enamusosaluse ehk 51% ostmisest 40,5 miljoni euro eest.

Kui palju eestlaste firma 60% eest maksti, ei soovinud firma investeringute juht avaldada. „Investeerides otsime alati oma partneriteks tugevaid kohalikke tegijaid ja ka Sportlandi investeringu mõte on ennekõike toetada praeguseid juhte – oleme veendunud, et Are, Anti (Are Altraja ja Anti

nähakse siinsel turul nende kaupade järgi kindlat nõudlust. „Kuna aga Sports Directil on väga lai kaubamärkide valik, tuleb meil hoolikalt kaaluda, mida täpsemalt Baltimaades müüma hakata – peame kokku viima senised müüginumbrid, millised brandid on siin olnud edukaimad ja mida võiks saata edu ka tulevikus.”

Kaaluvad valikut

Jeff Blue sõnul kaalutakse ka Sports Directi poodide avamist, kuid liiga vara on midagi täpsemalt öelda. „Kindlasti me hindame oma võimalusi, et Sports Directi poode siin tutvustada, aga siis peaksime

väga konkreetset Sportlandi ja SD poodide kaubavalikut eristama. Sportlandil on meie kaudu juba võimalik tarbijale pakkuda laiemat tootevalikut ja väga atraktiivset hinda.”

Eestis ja Baltikumis spordipoodide äri liidripositsioonil oleva Sportlandi grupi juhatuse liige ja kaasasutaja Are Alt-

Meile on tuntud kaubamärgid Dunlop, Slanzenger, Kangol, Everlast jt.

Kalle, Sportlandi omanikud (toim) ja Sportlandi puhul on tegemist tugevate tegijate ja siinse turu liidritega,” rääkis Blue. Sports Directi esmärk on nüüd oma turuosa veelgi suurendada, tuues siinsetesse kauplustesse müügile oma kaubamärke, sest Baltikumist tuleva tellimuste mahu järgi

Sportland

1995. aastal hulgi kaubandusärina alustanud ja praegu Eestis, Lätis ja Leedus 84 poodi omavale SIG-ile kuuluvad peale Sportlandi ja selle outlet-kaupluste Timberlandi, O’Neilli ja Nike’ poed. Sportland International Groupi kuulub ka AS Jalajälg, mis on Nike’ toodete ametlik maaletooja Baltikumis.

Sports Directi ostutehing jõustub pärast kinnituse saamist kohalike konkurentsiametilt.

Sports Direct

Londoni börsil noteeritud Sports Directi kaupluseketi asutas praeguseks Briti miljardäre hulka kuuluv ärimees Mike Ashley 1982. aastal. Firma 2012. aasta müügitulu ulatus 1,8 miljardi naelani ja kasum oli peaaegu 150 miljonit naela.

Peale Inglismaa on ettevõttel poed ka Belgias, Sloveenias, Hollandis, Portugalis, Küprosel, Prantsusmaal ja Luksemburgis.

Eestlaste spordipood kihutas justkui Ameerika mäel

Sportland International Group AS kaotas üleilmse finantskriisiga ühe aasta jooksul poole oma käibest. Praeguseks on ettevõtte käive tõusnud uuesti majandusmulli eelsele tasemele.

● Poodide arv ■ Ettevõtte käive

84

23,6 mln €

88

44,4 mln €

97

63,9 mln €

106

97,8 mln €

Moekas pood kalli kaubaga

Anti Kalle ja Are Altraja täitsid Eesti ettevõtja tüüpust: nad ehitavad kümne aastaga üles rahvusvahelise firma ja nüüd müüsid sel-

le välismaalasele. Vahetult Euroopa Liiduga ühinemise eel asutatud Sportland International võttis Eestis juba kanda kinnitanud ärimu-

JUHTKIRI

Meie aadress, Õnne 31

Keeruliseks on OECD teinud riikide ühemõttelise järjestamise parema elu indeksis, mille see organisatsioon sel nädalal avaldas. Riikide ritta seadmine on küll lihtne, aga konks seisneb selles, et iga indeksit veebilehel www.oecdbetterlifeindex.org uudistav inimene saab võrdluse aluseks olevate andmete osatähtsust oma äranägemise järgi sättida. Väga õige – ei ole ju hea elu kõigi inimeste jaoks ühesuguse tähendusega mõiste. Kui mingi edetabelikoht üldiseks kasutamiseks siiski esile tõsta, siis võiks see ehk olla 31 („riikaste riikide klubi” 34 liikme seas), mille saab siis, kui kõigile indeksi komponentidele anda võrdne tähtsus.

Kõige nõrgem on Eesti positsioon OECD riikide seas teadagi sissetulekute poolest, kuid kiita pole lugu ka õnnelikkuse ehk subjektiivse elurahulolu kategoorias. Kõigest 69% Eesti elanikest kogeb enda hinnangul keskmisel päeval rohkem positiivseid emotsioone (rahu, nauding, uhkus saavutuse üle jmt) kui negatiivseid (mure, kurbus, tüdimus, valu jmt). Näiteks Soomes on see näitaja 82%, aga Poolas, mis materiaalse jõukuse poolest ei ole meist palju ees, koguni 83%. Seega saaks ühe raha ja investeringuid mitte nõudva asjaga – teistesse inimestesse lugupidavama ja julgustavama suhtumisega – Eesti elamisväärsust pisut parandada küll.

Eelkõige head tahet ja vähe raha nõudev inimeste rahulolu parandamise võimalus peitub ka rahva riigivalitsemise kaasamise valdkonnas. Eestlased usaldavad oma poliitilisi institutsioone OECD keskmisest vähem, valimistel osalevad eestlased samuti suhteliselt vähe ja

Parema elu indeks Eestis on mõningad meeldivad asjad ja pal- ju paremaks tegemist nõudvaid asju.

seaduste tegemise läbipaistvuse näitajalt on Eesti OECD viimaste hulgas, selgub parema elu indeksist. Nende faktide sõnum poliitikutele on ühemõtteline.

Rahvusvahelises võrdluses kõige parem asi, mida Eesti oma elanikele eluga hästi hakkama saamiseks pakkuda suudab, on haridus. „Eesti koolisüsteem võimaldab suhteliselt võrdset ligipääsu kõrge kvaliteediga haridusele,” kiidab OECD, tuginedes rahvusvahelise haridusuuringu PISA 2009. aasta tulemustele. Uue, 2012. aasta PISA uuringu tulemused avaldatakse tänavuse aasta lõpus – siis saame teada hariduse värske seisu.

Ka töö ja eraelu tasakaalu poolest on Eesti päris hea riik. Kuigi eestlased töötavad aastas oluliselt rohkem tunde, kui OECD riikides keskmiselt töötatakse, on väga pikki töönädalaid (üle 50 tunni) tegevate inimeste osatähtsus (4%) siin tublisti alla OECD keskmise (9%).

Kokkuvõttes: Eestis on mõned meeldivad asjad ja palju edendamist nõudvaid asju. ●

REPLIIK

Polegi kuhugi minna

Mäletate, kuidas Reformierakond tuli poliitikasse? „Arukus ausse, jõukus majja!” sõnaga, pidime väga targaks ja rikkaks saama. 1996. aastal lubas partei asjad paigast nihutada: „Meie muudame!” Hiljemgi veel pidime kusagile jõudma: „Parem Eesti kõigile!” Lõpuks panid propagandameistrid sihiku päris taevasse: „Viime Eesti 5 jõukama Euroopa riigi hulka!” Pärast seda on loosungid valdavalt stagnatsioonilised. Algul kaisutasid nad seda, mis on („Võid kindel olla”, „Ma armastan Eestimaad”), nüüd läheb aga suisa loorberitel puhkamiseks: „Uhke Eesti üle”. Oleme jõukad, arukad, uhked ega tiku kuhugi. Polegi kuhugi pürgida, või mis? Päris täissöönud tüübid... ● **Priit Simson**

Lk 10: Reet Kasik: umbisikuline tegumood varjab vastutust.
Lk 00: Kalev Kukk: kokkuhoiupoliitika tervist ei riku.

EUROOPA KOMISJON SOOVITAB EESTILE AUTOMAKSU

Euroopa Komisjon võttis eile vastu Euroopa Liidu liikmesriikidele esitatavad soovitused kriisist väljumiseks ja majanduse elavdamiseks. Eestil soovitatakse parandada energiatõhusust, eelkõige

transpordi- ja eluasemesektoris ning suurendada sõidukite ja jäätmete keskkonnastiimuleid, näiteks sõiduautode maksustamine ja/või mootorikütuse aktsiisimäära tõstmine. **EPL**

Sportlandi ostnud Sports Direct kaalub Eestis oma poodide avamist

Briti spordiriitemüüja lubab Sportlandi kaubamärgi alles jätta ja oma brände tutvustada.

Ann-Marti Nergi
ann-marti.nergi@epl.ee

Suurbritannia juhtiv spordikaupade müüja Sports Direct International teatas eile 60% Sportland International Groupis (SIG) enamusosaluse omandamisest. Uus enamusaktionär on ka eestlaste seas väga populaarne sporditarvete müüja, kellelt interneti kaudu ostes ja suurema seltskonna peale tellimusi kokku kogudes on kaupade hinnad ka Inglismaa postikuluga kordi odavamad kui siinsetes spordipoodides.

Tuntud kaubamärgid

Briti börsifirmale kuulub palju eri kaubamärke, eestlaste jaoks on tuntud Dunlop, Slanzenger, Kangol, Everlast ja Lonsdale. Poekett müüb ka kolmandatele osapooltele kuuluvate brändide spordikaupa.

Sports Directi investeringute juht Jeff Blue ütles Eesti Päevalehele, et tehing Sportlandiga on osa jaekaubandushii glase strateegiast laiendada kõikidele Euroopa turgudele.

Justkui väite kinnituseks teatas firma veel samal päeval ka Austria spordiketi EAG enamusosaluse ehk 51% ostmisest 40,5 miljoni euro eest.

Kui palju eestlaste firma 60% eest maksti, ei soovinud firma investeringute juht avaldada. „Investeerides otsime alati oma partneriteks tugevaid kohalikke tegijaid ja ka Sportlandi investeringu mõte on ennekõike toetada praeguseid juhte – oleme veendunud, et Are, Anti (Are Altraja ja Anti

nähakse siinsel turul nende kaupade järgi kindlat nõudlust. „Kuna aga Sports Directil on väga lai kaubamärkide valik, tuleb meil hoolikalt kaaluda, mida täpsemalt Baltimaades müüma hakata – peame kokku viima senised müüginumbrid, millised brandid on siin olnud edukaimad ja mida võiks saata edu ka tulevikus.”

Kaaluvad valikut

Jeff Blue sõnul kaalutakse ka Sports Directi poodide avamist, kuid liiga vara on midagi täpsemalt öelda. „Kindlasti me hindame oma võimalusi, et Sports Directi poode siin tutvustada, aga siis peaksime

väga konkreetset Sportlandi ja SD poodide kaubavalikut eristama. Sportlandil on meie kaudu juba võimalik tarbijale pakkuda laiemat tootevalikut ja väga atraktiivset hinda.”

Eestis ja Baltikumis spordipoodide äri liidripositsioonil oleva Sportlandi grupi juhatuse liige ja kaasasutaja Are Alt-

Meile on tuntud kaubamärgid Dunlop, Slanzenger, Kangol, Everlast jt.

Kalle, Sportlandi omanikud (toim) ja Sportlandi puhul on tegemist tugevate tegijate ja siinse turu liidritega,” rääkis Blue. Sports Directi esmärk on nüüd oma turuosa veelgi suurendada, tuues siinsetesse kauplustesse müügile oma kaubamärke, sest Baltikumist tuleva tellimuste mahu järgi

Sportland

1995. aastal hulgi kaubandusärina alustanud ja praegu Eestis, Lätis ja Leedus 84 poodi omavale SIG-ile kuuluvad peale Sportlandi ja selle outlet-kaupluste Timberlandi, O’Neilli ja Nike’ poed. Sportland International Groupi kuulub ka AS Jalajälg, mis on Nike’ toodete ametlik maaletooja Baltikumis.

Sports Directi ostutehing jõustub pärast kinnituse saamist kohalike konkurentsiametilt.

Sports Direct

Londoni börsil noteeritud Sports Directi kaupluseketi asutas praeguseks Briti miljardäre hulka kuuluv ärimees Mike Ashley 1982. aastal. Firma 2012. aasta müügitulu ulatus 1,8 miljardi naelani ja kasum oli peaaegu 150 miljonit naela.

Peale Inglismaa on ettevõttel poed ka Belgias, Sloveenias, Hollandis, Portugalis, Küprosel, Prantsusmaal ja Luksemburgis.

Eestlaste spordipood kihutas justkui Ameerika mäel

Sportland International Group AS kaotas üleilmse finantskriisiga ühe aasta jooksul poole oma käibest. Praeguseks on ettevõtte käive tõusnud uuesti majandusmulli eelsele tasemele.

● Poodide arv ■ Ettevõtte käive

84

23,6
mln €

88

44,4
mln €

97

63,9
mln €

106

97,8
mln €

Moekas pood kalli kaubaga

Anti Kalle ja Are Altraja täitsid Eesti ettevõtja tüüpust: nad ehitasid kümne aastaga üles rahvusvahelise firma ja nüüd müüsid sel-

le välismaalasele. Vahetult Euroopa Liiduga ühinemise eel asutatud Sportland International võttis Eestis juba kanda kinnitanud ärimu-

OECD ENNUSTAB MAJANDUSKASVU KÄRBUMIST

Majandusliku koostöö ja arengu organisatsiooni kevadine majandusprognosis ennustab Eestile tänavuseks majanduskasvuks 1,5%. Seda on kaks korda vähem kui rahandusministeeriumi prognoos, mis ennustab Eestile 3% majanduskasvu. Tuleva aasta prognoosid ühtivad: nii OECD kui ka rahandusministeerium prognoosivad Eestile 3,6% kasvu. **Delfi**

riumi prognoos, mis ennustab Eestile 3% majanduskasvu. Tuleva aasta prognoosid ühtivad: nii OECD kui ka rahandusministeerium prognoosivad Eestile 3,6% kasvu. **Delfi**

VÄHEM RONGIREISIJAID

Aprillis kasutas reisironge 311 000 inimest, mis on 18,8% vähem kui eelmise aasta samal ajal. Elektriraudtee põhjendas langust renoveerimistöödega pöhiblinidel. **Delfi**

BALTIKA SAI TRAHVI

AS Baltika ei järginud sisetabele avalikustamise nõudeid, mille eest karistas finantsinspeksioon Baltikat kahe väärtuse eest kokku 11 000 euro suuruse trahviga. **EPL**

Eesti Päevaleht
Täna digilehes

- LG lubab uut tahvelarvutit ning mitte-Android nutitelefone
- Ümberkujundatud iOS 7 v7 ib saada mustvalge disaini

Mike Ashley kuulub jalgpalliklubi Newcastle United, mille ta ostis 2007. aastal 135 miljoni naela eest. Fotol ongi ta oma klubi jalgpallimatši vaatamas.

Foto: AP / Scanpix

Sportlandi senised omanikud Are Altraja (vasakul) ja Anti Kalle jäävad ettevõtet juhtima.

Foto: Raul Mee / Äripäev

raja jäi tehingut kommenteerides napsõnaliseks, viidates börsi inforeeglitest tulenevatele piirangutele.

Jäävad juhtima

Küll aga kinnitas Altraja, et Sportlandi kauplustes (nimi ja kaubamärk – toim) muudatusi ei tule ning ettevõtet jäävad juhtima endiselt nii tema kui ka teine firma asutaja ja juhatuse liige Anti Kalle.

Muutustena võivad poodide kliendid näha aga uut ja laiemat kaubavalikut, soodsate hindade poolest tuntud Sports Directi omanikerinigi tulemisega kaupade hinnalangemist Altraja kinnitada ei tahtnud. Pigem rõhutas ta, et Sportland on end „läbi ajaloo positioneerinud kui nn premium-klassi jaeketti”, kelle esmaklassiline tootevalik on sobilik ka kõige nõudlikumale spordisõbrale.

„Sportlandi ja Sports Directi huvid kattusid ning seetõttu sünergia tekkimisel tehing toimus. Sports Directi kogemuse ja finantstoega saame oma tootevalikut edasi laiendada, tuua sisse rohkem innovatsiooni ning tugevdada oma

positsiooni Baltikumis,” ütles Altraja.

Sportlandi omanike napsõnalisus ei ole tegelikult üllatav, sest avalikkuse tähelepanust on nad pidevalt hoidunud, oma jälje on jätnud kindlasti ka buumijärgsed rasked aastad. 2008.–2009. aastal oli ettevõtte pankrotieelses olukorras, kus omanikud olid sunnitud pantima kõik ettevõtte aktiivid Swedbankile. Selle vastu oli pank nõus laenu isegi juurde andma ja pikkade läbirääkimiste tulemusel päästis pank sisuliselt terve ettevõtte pankrotist.

Võlausaldajad võitsid

Seega on omanike kõrval ilmselt tehingust suurteks võitjateks ka võlausaldajad, eesotsas just Swedbankiga, kelle ettevõtte päästmiseks antud laenu on nüüd vähemalt osaliselt kaetud ja tagasimaksmise riskid maandatud.

Eesti Päevalehele antud kommentaarid jäi ka Swedbanki pressiesindaja Mart Siilivask napsõnaliseks, kuid edastas pangapoolset tehinguga rahulolu. „Suhtume tehingusse positiivselt. Rohkem me

Sports Directi asutaja on üks rikkamaid britte

Suurbritannia edukaim spordirõivaste müüja Sports Direct International kuulub 64,4% ulatuses endiselt firma asutajale Mike Ashley ning see muudab ettevõtte börsifirmade maailmas suhteliselt haruldaseks nähtuseks.

Majandusajakiri Forbes hindas mullu Ashley varandust 1,5 miljardi naela suuruseks ja paigutas ta Briti rikkurite edetabelis 15. kohale.

1982. aastal asutas Ashley oma esimese spordiriie poe ning see kasvas kiirelt kaupluseketiks Londonis ja selle lähisel. Täna on Sports Directi grupil Inglismaal üle 400 poe ja ligi 20 000 töötajat. 2007. aastal hindas investeerimispank Merrill Lynch ettevõtte väärtust 2,5 miljardile naelale ning Ashley viis Sports Directi Londoni börsile. Helde käega mees jagas veel paari nädala eest 2000 Sports Directi töötajale aktsiat ja igapähele 50 000 naela tänutäheks eelmise aasta heade müügitulemuste eest.

Ashley kuulub ka Briti tuntud ja edukas jalgpalliklubi Newcastle United, mille ta ostis 2007. aastal 135 miljoni naela eest. Eelmisel nädalal vallutas ta meediaportaale lubadusega, et kui Newcastle võidab Inglise kõrgliiga viimases voorus Arsenali, jagab ta sel päeval staadionil tööl olnud töötajate vahel laiali miljon naela. Koristajate ja väljakupersonali kahjuks Arsenal aga võitis Newcastle'it 1 : 0.

midagi sel teemal kommenteerida ei soovi – tegemist on kliendiinfoga.”

Samuti ei kommenteerinud Are Altraja Eesti Päevalehe küsimust, kas suurosaluse müümine oli pigem sundkäik panga ees olevatest kohustus- test vabanemiseks. ●

148

103,3 mln €

deli ja eksportis selle 2004. aastal Lätisse ja Venemaale.

Nad seadsid oma missiooniks „muuta noorte inimeste elu huvitavamaks, paremaks ja emotsionaalsemaks”, müües maailma parimaid kaubamärke kandvaid tooteid võimalikult kalli hinnaga.

Sportlandis ostlemine muutus lühikese ajaga jõuka ja head stiili mõistva noore inimese harjumuspäraseks tegevuseks.

Paisus mulli rütmis

Nelja aastaga paisus ettevõtte majandusmulliga samas rütmis ja neljakordistas oma käibe 2008.

aastaks suuremaks kui 100 miljonit eurot. Sportland heiskas oma lipu Soomes, Leedus ja Ukrainas.

2009. aasta algas uute kaupluste avamise tähe all, kuid lõppes müügitulemuste katastroofilise ligi kahekordse kokkukukkumisega.

Tõusu ajal ettevõtte rooli hoidnud Eesti üks jõulisemaid sanearijaid Sven Nuutmann on tunnistanud, et finantskriis saabus täieliku ootamatusena ja Sportlandis ei osatud järgnevaid sündmusi õigesti ette näha. Usuti siiralt, et käibe langus kujuneb ajutiseks pinnavirvenduseks.

Kuid ägedate spordiriie ostmiseks ei jätkunud kärbitud pal- kadega rahval enam raha. Mõnin-

152

52,5 mln €

gase toibumise järel mõistsid spordihuvilised, et Sportlandis müüdavate kaupadega samaväärseid tooteid saab märgatavalt odavamalt osta naaberriikidest, mistõttu ühendati kruisireisid ostlemisega näiteks Stockholmist palju odavamates spordikaupade poodides.

Tõmbas tegevuse kokku

Aasta tagasi suutis ettevõtte oma tegevust jätkata üksnes kolmes Balti riigis. Hoogsalt tõmmati kokku kaupluste arvu ja muudeti kaupluste kontseptsiooni. Näiteks kadusid West Sporti nime all

120

48,2 mln €

tegutsenud odavmüügikauplused ja nende asemel ilmus Sportland Outlet.

Ellu jäädid pankade armust. 2010. aasta alguseks pärast poolteist aastat kestnud läbirääkimisi said Sportlandi omanikud Are Altraja ja Anti Kalle viis aastat pikendust sadadesse miljonitesse kroonidesse ulatuvate laenu- de tasumiseks, kusjuures Swedbank andis meeslele raha juurdegi.

101

52,8 mln €

Tõenäoliselt õigustab Balti riikides tavalise spordikauba märkimisväärselt kalli hinnaga müümine ennast, sest pärast ülimalt kesist 2010. aastat hakkas Sportlandi käive taas kasvama, jõudes mullu ligi 62 miljoni euroni. Tegemist on suurusjärguga, mis vas-

90

61,6 mln €

tab ettevõtte käibe 2006. aastal, kui meie kaupmehed näitasid peale Ukraina ja Soome oma võimu ka Venemaa hiigellinnades Moskvast ja Peterburis. **Andres Reimer**

U
UUDISED

KRUUSE TAHAB JÄTKATA

Teisipäeval kogunenud Reformierakonna Tartu piirkonna üldkoogu valis erakonna Tartu linnaeap kandidaadiks jälle Urmas Kruise, kes on linna juhtinud juba kuus aastat. **Delfi**

IRL TARTU PIIRKONNA JUHI

IRL-i Tartu piirkond tagandas teisipäeval ühehäälselt piirkonna juhi kohalt Peeter Laursoni. Piirkonna juhatuse 11 liikmest oli kohal 6, kes kõik olid Laursoni tagandamise poolt. **ERR**

SAVISAAR: KROSSIST POLE MULLE VASTAST

Tallinna linnaeap ja Keskerakonna esimees Edgar Savisaar ütles kommentaariks IRL-i linnaeap kandidaadid Erik-Niiles Krossi kriitikale, et mees ei ole linna asjadega kursis ja lahmib niisama. „Ma arvan, et ega Krossil nendel valimistel erilisi väljavaateid ei ole ja eks ta püüab praegu lihtsalt natuke lahmida, et sellega tähelepanu endale tõmata,” ütles Savisaar. **ERR**

Petise näo ja nime võib avaldada vaid petise loal

Inimesed tahavad internetis pettuste eest teisi hoiatada, seadus ei luba aga andmeid avaldada.

Hans Lõugas
hans.lõugas@epl.ee

Populaarse veebilehe Hinnaaavatlus haldaja Tanel Raud on veidras olukorras. Ligi seitse aastat tagasi tegi üks aktiivne Hinnaaavatluse foorumi kasutaja postituse, kus hoiatas Ott Speeki nimelise kodaniku eest, kes oli talle müünud mittetoimiva mängukonsooli. Postitus sisaldas nii Speeki nime, kontaktandmeid kui ka politseifotot, kuna Speek on kohutlikult karistatud. Arutelu ebaausa kauplemise üle algas foorumis juba aastal 2006 ja kestab tänase päevani. Hiljuti sai Raud aga andmekaitse inspeksiioonilt (AKI) kirja, kuna Ott Speek esitas kaebuse oma andmete avaldamise kohta. AKI soovib, et Hinnaaavatlus eemaldaks foorumist eba-

PETIS

kasutaja

9.35

Soovitan kindlasti tegemist mitte teha. Tegemist on orjapidaja ja vereimejaga. Töö eest raha ei saa. Tema jutujärgi on õige palgapäev jõuludel nagu heal eesti ajal. Mees kes käib üle laipade.

TO: INDREK

tallinn1

9.55

Mul pole vaja midagi sulle tõestama hakkata!! Piisab teadmisest mida teavad need inimesed kes teie juures töötanud on! Ja mingeid lepinguid pole te elu sees pakkunuki kellelegi, te ei tea mis asjad need lepingud ongi. Mine ettevõtlus kursustele, siis saad teada. IRW kuna metsa saab????

TALLINN1

indrek

23.55

Pista siia üles kasvõi üks tõend, kirjalikult et ma sind huijand olen. Et oleme teinud lepingu ja sul on jäänud midagi saamata??? Näita siia! Mida sa susi tühja lärtsud.

Graafika: Maret Müür

mi haldaja Tõnis Vändre sõnul saab ka tema aeg-ajalt AKI-lt kirju mõne isiku andmete eemaldamiseks. „Me oleme kõik sellised postitudused kohe eemaldanud, kuna ei taha oma aega vaidluste peale kulutada,” selgitab Vändre.

Kui AKI saab erasikult kaebuse, et foorumis on teda nimetatud petiseks, siis teeb inspeksiioon päringu karistusregistrisse või politseisse. „Kui register või politseiasutusest saadud info kinnitab isiku pettusega seotud elukombeid, siis tavaliselt

asub menetleja seisukohale, et postitaja õigus sõnavabadusele kaalub üles andmete omaniku õiguste riive,” selgitas AKI nõunik Stiina Liivrand. Teisisõnu, foorumis võib kedagi petiseks nimetada ainult siis, kui too on reaalselt karistatud. Vastasel juhul nõuab seadus, et petiseks nimetatu ise annaks selleks loa. ●

Kas vastutab, kas foorum või postitaja?

AKI suunab oma ettekirjutused foorumipidajale. Advokaat Karmen Turk ei pea aga seda õigeaks. Turk viitab Euroopa kohtu lahenditele, mille järgi ei tohi kohustada foorumipidajat otsima omaalgatuslikult ebaseaduslikke kommentaare. „Foorumipidaja vastus algab, kui ta saab teadlikuks ebaseaduslikust postitusest,” selgitas Turk.

AKI teeb kaebuse saamise järel päringu karistusregistrisse või politseisse.

seaduslikult avaldatud info või muudaks isiku tuvastamatuks.

Selliseid juhtumeid esineb paljudes foorumites. Näiteks chitusportaal.ee foorum sisaldab lausa eraldi alajaotust „võlglast ja petised”. Fooru-

Geeniinfo tõstaks kindlustuse hinda

Eesti Päevaleht kirjutas teisipäeval geeniainalüüsil põhinevast Tartu ülikooli geeniavaramu tervishoiuprojektist. Sisuliselt tähendab personaalne tervishoid, et igale projektis osalevale inimesele koostatakse individuaalne geeniakaart, mis toob välja tema haigestumise riskid.

Kindlustusfirmad leiavad, et kui geeniuringute informatsioon muutuks laiemalt kasutatavaks, võiks seda kindlustuspakkumiste tegemisel arvesse võtma hakata. Praegu on geeniainalüüsidel põhinevate andmete kasutamine üldjuhul kindlustusseltsidele keelatud või vähemalt piiratud.

Swedbank Life Insurance SE äriarenduse juht Mihkel

Mandre ütles, et geenipõhine terviseinfo tähendab seda, et riske on võimalik täpsemalt hinnata ning seega võib ka teenuste hind tulevikus muutuda iga inimese seisundit ja tulevikuväljavaateid arvestavaks. Samal ajal tooks selline lähenemine kaasa väga palju probleeme.

Probleemklientide risk

ERGO Insurance SE riskijuhi Aleksei Datskovski sõnul geeniuringute infol kiiret mõju erakindlustusele pole, kuid tulevikus, kui teave on laialdasemalt saadaval, võiks kindlustusfirmad seda riskianalüüsis kasutama hakata. Hetkel Datskovski geeniuringute kasutamises suurt probleemi

näe, sest kindlustusseltside riskihindamise meetodikad on ehitatud teistele alustele, milleks on valdavalt klassikalise meditsiini näitajad.

„On võimalik, et järgmistel aastatel on geeniuringute tulemustel juba mõju hinnangutele. Ei saa välistada, et tulevikus piisab riskihinnangute andmiseks potentsiaalse kliendi geneetilistest kaardist,” arvas Datskovski.

SEB elu- ja pensionikindlustuse juhatuse esimehe Indrek Holsti sõnul võib geeniuringute kasutamisel probleem tekkida hoopis sellest, et selts on kliendiga kindlustusrisiki hindamisel ebavõrdses situatsioonis. Klient teab enda probleeme, aga ei aval-

da seda infot ja ühtlasi on tal suurem huvi kindlustatud saada. „Kui selle tagajärjeks on nn „probleemidega” klientide suurem kindlustatus, siis lõpuks võib riskikindlustuse hind hoopis kasvada. Aga kuna täpsema info teadmisel kasvab ka haiguste suhtes ennetav tegevus, siis see võib kirjeldatud riski tasakaalustada,” kirjeldab Holst eristenaariume. Samuti võib Holsti sõnul tekkida probleem siis, kui seltsid saavad enda kasutusse inimese geeniuringute info, mis näitab soodumust raskete haiguste tekkimiseks, sest nii võib meil tekkida teatud hulk inimesi, kelle jaoks osutub hind liiga kalliks. ● **Ave Tampere**

Pärnumaal nähti Eesti jaoks uut lindu – nõgiparti

Kogenud ornitoloog Margus Ellermaa vaatles ja ka pildistas teisipäeva hommikul Pärnumaal Kablis üht rändel parti, kes määrati esilagu siinmail seni nägemata nõgipardiks (*Anas rubripes*). Juhul kui Eesti ornitoloogiaühingu juures tegutsev linnuharulduste komisjon nõgipardi (pildil) vaatluste kinnitab, saab temast meie tiivuliste nimistus 382. linnuliik.

Nõgiparti on välimuselt väga sarnane meil tavaliste pruunikirju sulestikuga emaste sinikaelpartidega. Eestikeelsele nimele kohaselt on nõgipartide sulestik otsekui musta karva nõega üle võõbatud. Nõgipardi looduslik leviala

valla rahvas on näitusel saanud näha unikaalsemaid taieseid ta õllepuudeliselitide kollektiivis, kus mitusada tuhat säilikut? Vastuseks oli vaikus. Vald ei pidanud seda vajalikuks ega võimalikuks.

Nii ongi Eesti Päevalehe suvenäituse sünni ajendiks just need tublid kogujad, pärandi talletajad, keda pole senini tahetud tähele panna.

Eesti Päevalehe suvenäitus

Rein Sikk
kogujate kuraator

Otsime kogu Eestist kogujaid, kultuuripärandi talletajaid ja pakume neile ajaleheveergudel näitusepaika.

Alates 3. juunist annab Eesti Päevaleht igal esmapäeval ühele tublile kollektiivis näitusele harukordse võimaluse korraldada Eesti Päevalehe veergudel oma kollektiivis näituse. Nii kolmeist korda järjest.

Laiemas plaanis on selle sarja sünni ämmaemandaks legendaarne ja õllesiltide koguja Benno Viirandi, kes käimas juba kaheksandat elukümnendit. Kui teda kuue aasta eest kodus Mustlas väisas, tundsin huvi, millal siis kodu-

Nii kogu suve. Igal uuel esmapäeval on meie ees leheveergudel, EPL-i online-versioonis ja digilehes Eesti Päevalehe suvenäitus, ühe tubli inimese kollektiivis pärlid. Sild üle sümbolite püsimise ja hoidmise, mälu ja kultuurilise järgijevõime alus. Pärandiaastal eriti tähtis. Nii kolmeist korda järjest.

Andke kogujatest teada!

Nüüd palungi seoses Eesti Päevalehe suvenäituse sarjaga ka tublide lugejate abi. Olge head, teatage mulle oma naabruse, oma küla, valla, linna, maakonna tublidest kogujatest, eriliste ning ennoolematute kollektiivide loojatest. Eriti nendest, kes kas liigse tagasihoidlikkuse või võimaluste puudumise tõttu on jäänud suurema tähelepanuta.

Lehte pääsemise valiku aluseks on eelkõige kollektiivis erilisus ja ennoolematuse, koguja enese väsimatu panus talletamisse, mitte aga niivõrd rahakoti raskus, mis võimaldab üle ilma väärt kraami kokku osta. Iga loo lõpus saab tubli koguja avalikult välja öelda selle, milline rariiteta kogust veel puudu on, mida ka kindlasti ihkaks. Äkki saab ajakirjandus siin aidata unistuse teokssaamisel.

Teie kirjad ja soovitusd on oodatud meiliaadressil rein.sikk@epl.ee ja postiaadressil Tallinna 15, Rakvere 44306. Esimene näitus avab oma ukseid juba esmapäeval. ●

KOPLIS PÕLES MAJA

Tallinnas Koplis Sepa tänaval põles eile päeval kahekorruse-line maja. Häirekeskus sai tulekahjust teate kell 13.05, hoone oli tühi ning keegi kannatada ei saanud. **Delfi**

MAKSUVÕLGASED

40 000 füüsilisest isikust maksuvõlglast oli maksu- ja tolliameti teenindusosakonna juhataja Rivo Reitmanni sõnul ametil 4. aprilli seisuga. **Delfi**

ROOLIJOODIK

Saaremaal Leisi vallas Nõmme külas Laadjala-Karja maanteel paiskus teisipäeva õhtul teelt välja alkoholi tarvitanud juhi auto, milles said vigastada tagaistmel viibinud 3- ja 5-aastane laps. **EPL**

VKG SIHIB ÜHIST DIISLITEHAST EESTI ENERGIAGA

Viru Keemia Grupp ei pruugi alustada autodesse sobiva diisli- alustuse tootmist 2016. aastal, nagu ettevõtte varem lootis. Ka Eesti Energia tahtis hakata 2016. aasta diislikiütust müüma, kuid

teatas üleeile, et lükkab plaanid edasi ning otsib partnerit suurema tehase rajamiseks. VKG on Eesti Energiale koostööd pakkunud juba varem, siis andis riigifirma eitava vastuse. **ERR**

Väänast leiti haruldased Esimese maailmasõja aegsed õhutõrjepatareid

Leid näitab, kuidas Peeter Suure merekindluses

õhurünnakute tõrjumise- ga algust tehti.

Kelli Seiton

kelli.seiton@epl.ee

Vääna õhutõrjepatarei näeb välja tagasihoidlikum kui tema ajalugu – paarimeetrise diameetriga ringikujulise betoonaluse keskel on ruudukujuline auk. Selle keskele käis esimese maailmasõja ajal kahur võimaliku rünnaku tõrjumiseks.

Juri Maltsev Eestimaa Vene Muinsuskaitse Seltsist ütles, et talle teadaolevalt on tegu ainsa taolise leiuga Eestis. Seda just seetõttu, et polnud veel õigeid relvi, millega õhurünnakuid tõrjuda ning taoline patarei oli justkui eksperiment, kuidas olemasolevaid välikahureid selleks võimalusel kasuta-

Juri Maltsev Eestimaa Vene Muinsuskaitse Seltsist loodab lähiajal üles leida ka ülejäänud taolised patareid.

Foto: Ilmar Saabas

Patarei oli justkui eksperiment, kuidas välikahureid õhutõrjeks kasutada.

da. „Kuskilt pole leitud midagi sarnast ega kuulnud ühtki sõna selle kohta, et oleks. Eestis on ta kindlasti esimene, mis leitud on,” ütles ta. Suure töönaosusega on patareid pärit ajavahemikust 1916–1917.

Vähe infot on ka leitud patareide endi kohta. „Oli teada, et

kuskil peaksid olema, aga ei teatud kus ja kuidas need välja nägid,” ütles Maltsev. Kolme patarei asukoht tuli välja kevadel, kui üks seltsi liige vanadest dokumentidest nende täpsema asukoha leidis. See on Vääna lähedal Humala külas Peeter Suure merekindluse rooduvarjendi lähedal. Alles möödunud nädalal leiti aga võsa vahelt kolm pata-

reid üles. „Võib öelda, et vedas. Paistis ainult väike osa tsemendi,” sõnas Maltsev.

Kaks on veel võsa all

Kolmest alusest ühe puhastasid seltsi liikmed möödunud nädalal ja jäänud on välja kaevata veel seda ümbritsev pae- kivist vundament. Teised kaks on vaja veel võsa alt nähtavale tuua. Kolm patareid on pai-

gutatud nii, et nad moodustavad kolmnurga ja asuvad üksteisest umbes 16 meetri kaugusel. Kokku peaks ümbruses olema kuni üheksa patareid, nendest veel kahe kohta on andmeid, rääkis Maltsev.

Maltsevi sõnul on tegu tsaa- riaegse Venemaa eksperimen- digaga – rünnakud õhust olid uus asi. „Sõja alguses saadi aru, et sakslased kasutavad

KOMMENTAAR**Peeter Nork**

muinsuskaitseameti Põhja-Eesti järelevalve osakonna juhataja

„Leid on muidugi rõõmustav, kuid väga värske ning ma ei ole jõudnud üksikasjadega tutvuda. Võtame kindlasti objekti arvele kultuurimälestiste riiklikus registris (register.muinas.ee). Kas objekt jõuab ka riikliku kaitse alla, on veel vara öelda. Eeldatavasti on objekt väike osa Peeter Suure merekind-

lusest (rajatud 1913–17), mille ehitistest on riikliku kaitse all näiteks Tallinnas ja Harjumaal kokku umbes 80 objekti. Võib öelda, et kogu militaararhitektuuri temaatika on suhteliselt uurimata ning muinsuskaitseametil on plaanis lähiaastatel neid objekte üle-Eestiliselt kaardistada ja inventeerida. Tegevusse on plaanis kaasata teiste hulgas ka militaararhitektuuri huvilisi, selles mõttes on leiuga hea algus tehtud.”

Esimeses maailmasõjas ootamatult palju lennukid, tuli välja, et on vaja õhutõrjevahendit,” rääkis ta. „Selleks kasutati tavalist välikahurit, mis pandi spetsiaalsele alusele, et võiks tulistada taeva poole. Muidu kaevati auk või kasutati puust aluseid, aga siin on betoonalus.”

Kolmest kolmetollisest kahurist ilmselt siiski rün-

nakuid tõrjuda ei tulnud. „Kahjuks või õnneks polnud siin lahingutegevust,” sõnas Maltsev.

Kui ilm lubab, on Eestimaa Vene Muinsuskaitse Seltsil plaanis kõik kolm patareid sel nädalavahetusel võsa alt nähtavale tuua. Edasi registreeritakse leid muinsuskaitseametis ning loodetavasti võetakse ka kaitse alla. ●

Tallinna Keskkinn Valitsus**TEATAB**

11.06-18.06.2013 on Tallinna Keskkinn Valitsuses võimalik tutvuda **Lastekodu tn ja Odra tn vahelise maa-ala detailplaneeringu eskiisiga**. Keskkinnas asuva planeeritava ala suurus on 0,7 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Lastekodu tn 42 kinnistu jagamine ja ehitusvõimaluse selgitamine elu- ja ärihoone rajamiseks. Avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav arutelu toimub **19.06.2013 kell 14.00** Tallinna Keskkinn Valitsuse suures saalis, Nunne 18. Detailplaneeringu materjalidega saab üllanimetatud ajavahemikul tutvuda tööpäeviti Tallinna Keskkinn Valitsuses, Nunne tn 18, hoovimajas toas 32 esmaspäeval 8.15-18.00, teisipäevast neljapäevani 8.15-17.00 ning reedel 8.15-16.00. Detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda ka Tallinna linna planeeringute registris <http://tpr.tallinn.ee/tpr/> (Internet Exploreri vahendusel).

Tegusam elu – sellest mõtteviisist juhindume iga päev, kui loome klientidele võimalusi aktiivseks ja mitmekülgseks eluks kogukonnas.

Tegusama elu kodud

www.hoolekandeteenused.ee

AS Hoolekandeteenused kuulutab välja konkursi

Tegevusjuhendajate

leidmiseks Vääna-Viti Kodusse

Laiendame Harjumaal Harku vallas asuvat Vääna-Viti kodu, ehitades sinna juurde peremajad ning septembrist 2013 osutame teenust suuremas mahus, uuenenud ja kaasaegsetes tingimustes.

Tegevusjuhendaja töötab vahetult psüühilise erivajadusega klientidega, toetades tema igapäevaelu, arendades tema oskuseid ja tegevusvõimet, eesmärgiga saavutada võimalikult iseseisev toimetulek ja integreerumine kogukonda ning ühiskonda laiemalt.

Lisainfo www.hoolekandeteenused.ee, CV-keskus ja personalispetsialist Kätlin Truu 5340 4704.

Avatud taotlusvooru kutse

Sotsiaalministeerium koostöös doonorriigi programmipartneri, Norra Rahvatervise Instituudiga kuulutavad avatuks Norra finantsmehhanismi 2009-2014 programmi „Rahvatervis“ kaks taotlusvooru:

- Regionaalsete vaimse tervise keskuste väljaarendamine**
Toetatakse projekte, mis keskenduvad vaimse tervise teenuste arendamisele ja kättesaadavuse parandamisele regionaalsel tasandil.
- Veepõhiste vaimse tervise ja reproduktiivtervise alase teenuse arendamine**
Toetatakse projekte, mis keskenduvad veepõhiste infokanalite ja nõustamisteenuste arendamisele (sh reproduktiivplane nõustamine noortele).

Taotluse esitamise tähtaeg Sotsiaalministeeriumile on **13.08.2013 kell 12:00**

Lisateave: norra.sm.ee

Politsei vahistas tapmisjuhtumises kaks kurikuulsat kurjategijat

Inimese surnuks peksmises kahtlustatavad on kriminaalse minevikuga Ats Pärnaste ja Alo Paluoja.

Kärt Anvelt, Janar Filippov
uudised@epl.ee

Tartu politseinikud said möödunud laupäeval suure saagi, kahjuks inimese elu hinnaga. Nimelt on laupäeva varahommikul Tartus surnuks peksuna leitud Silveri tapmises kahtlustatavad kurikuulsad, pika ja värvika kriminaalse minevikuga mehed, kelle vangi saatmise korral võib korralik tavakodanik rahulikult hingata.

Eesti Päevalehe andmetel on kahtlustatavad korduvalt kriminaalkorras karistatud Ats Pärnaste ja Alo Paluoja. „Ei kommentee-ri,” ütles info kohta ringkonnaprokurör Aro Siinmaa.

Pärnaste on eestlaste kuritegeliku grupeeringu väidetava juhi Assar Pauluse n-ö parem käsi Tallinnas, Paluoja kuulub Lõuna-Eesti kuritegelikku ja küllaltki mõjukasse seltskonda, mis väidetavalt samuti esmajoonel just Pauluse kontrolli all on. Paluoja on seltskonnas nii kõva tegelane, et tal on alluvad ja paljud nimetavad teda peremeheks.

Jätsid lebama

30-aastane Silver peksti jõhkralt läbi ning peksmise vigastustesse ta surigi. Mehe leidis 25. mail kell 7.30 Poe ja Küüni tänava nurgal pingil lebamast juhuslik möödakäija. Juba sama päeva õhtul peeti kinni isikud, keda tapmises kahtlustatakse.

Meeste kinnipidamisel oli üks kaalukamaid tõendeid avalike valvakaamerate video, millelt on näha, kuidas kaks meest Silverile kallale tungisid ning teda tugevasti peksid. Kui ohver oli teadvuse kaotanud, lohistasid kurjategijad ta lähedalasuva pingile ja jätsid sinna lebama. Kõik käis väga kiiresti.

Eesti Päevalehe andmetel oli vahistatuid algul lausa viis, kuid kolm lasti vabadusse. „Vastab tõele,” kinnitas prokurör Siinmaa. „Kahtlustata- vaid on tõesti viis, kellest kaks on vahi all. Ülejäänutel on erinevad rollid.”

Politsei on aga ametlikult välja öelnud, et tapmisega lõppenud vägivaldne konflikt ei tekkinud juhuslikult üksteisest möödunud inimeste vahel – ilmselt oli kuriteol on oma kindel eellugu. „Nad olid varem kokku puutunud, aga kas selle sündmuse juured peituvad kaugemal kui selles öös, on uurimise all,” jäi Lõuna prefektuuri kriminaalbüroo juht Vallo Koppel juhtu-

Paluoja on kõva tegelane, tal on alluvad ja paljud nimetavad teda peremeheks.

Pärnaste on kuritegeliku grupeeringu väidetava juhi Assar Pauluse parem käsi.

nut kommenteerides käimasolevale uurimisele viidates napolisõnaliseks.

Teadaolevalt polnud kõige puhtama minevikuga ka tapetud Silver. Temagi on varem kriminaalkorras karistatud – peksmise eest. Kahe meetri pikkune Silver tekitas mitu aastat tagasi kannatanutele peaaegu pörutuse, koljupõhimiku murre ja ohtralt muid vigastusi.

Väidetavalt polnud Silveri tapmine siiski ette planeeritud – arvatakse, et peksjad sattusid liialt hoogu. Ühtlasi kinnitasid meedikud Silveri lähedastele, et kuigi ohvrit oli kõvasti klobitud, oli juba esimene löök kukla piirkonda surmav.

Pärnaste kohta öeldakse, et tal on tugev ja kiire löök, Paluoja iseloomustatakse aga kui väga vägivaldset inimest, kes on alkoholi juures peksnud väidetavalt isegi oma „töötajaid”.

Paluoja on varem kriminaalkorras karistatud lausa seitsmel korral. Viimati 2011.

aastal, kui temal ja ta kaaslasel Tartu ööklubi Atlantise turvatöötajaga rusikad käiku läksid.

Ats Pärnastet on siiani kriminaalkorras karistatud viiel korral. Ta on Sael rünnanud inimesi kurikaga ja pannud toime suurkelmuse Stockmanni kaubamajas.

Mees on tegelenud ka pangapettustega. Mõne aasta taguse juveeliröövide laine ajal „säras” Pärnaste ka rahvusvaheliselt ning eestlaste toime pandud röövide korraldajana tuli tal Itaalia kohutu ees aru anda.

Pääses eluga

Pärnastel on olnud tegemist ka relvadega: 2000. aasta juulis Lasnamäel toimunud tulistamise ajal oli ta ise ohvriks, kui sai kuulitabamuse pähe. Atentaadist imekombel eluga pääsenud Pärnastel tekitas tulistamise järel saadud ajuvigastus kerge kõnedefekti, kuid ta keeldus politseile avaldamast, miks teda tulistati.

Huvitava asjaoluna oli Pärnaste muuhulgas seotud ka nüüdseks altkäemaksu võtmise süüdistuses vangiga saadetud endise kaitsepolitsei töötaja Indrek Põdraga. Nimelt käskis ta telefonivestluses oma kolleegil anda Põdrale 5000 eurot. Politsei pidas Pärnaste seoses Põdra kriminaalasjaga ka 48 tunniks kinni, kuid seejärel ta vabastati.

Tartu surnukspeksmise juhtumi üksikasjade väljaselgitamiseks alustati kriminaalmenetlus karistusseadustiku tapmise paragrahvi alusel. Süüdimõistmisel võib kurjategijaid oodata 5–15 aastane vanglakaristus. ●

Ats Pärnaste on oma kirjus minevikus kohtu all istunud ka Stockmanni kaubamajas suurkelmuse korraldamise eest.

Foto: Marko Mumm/EPL-i arhiiv

Vägivaldne õhtu Tartus

Silveri tapmise õhtul olid Pärnaste, Paluoja ja nende kamraadid vägivaldset juba enne tapmist. Seltskond pidutses ööklubis Maasikas, kus ühe klubikülalastajaga tekkis vägivaldne intsident. Kohale kutsuti isegi politsei, aga kuna kannatanu avaldust ei teinud, siis kedagi vahi

alla ei võetud. Maasikast siirdust lärmakas seltskond Raekoja platsi poole, kus oleval veel ühes baaris oma võimu näidatud.

Seltskonna Maasikas viibimist kinnitas ka prokurör Aro Siinmaa. Ta viitas, et pärast surnukeha leidmist hakkas politsei uurima, kas ja kus selle öö jooksul veel midagi

toimus. „Politsei öiste sündmuste kronoloogiast tuli muuhulgas välja ka see, kus sama seltskond veel oli toimetanud,” ütles Siinmaa. Ühtlasi andis ta mõista, et ohver ja kurjategijad olid öö jooksul juba varem kokku puutunud, aga kuidas, seda Siinmaa ei kommenteerinud.

Naine tulistas ohtlikku koera viis korda

Aprilli lõpus lasi naine Viimsi vallas maha vabalt ringi jooksnud ja teda rünnanud naabrikoera. Hukkunud looma omaniku sõnul polnud aga tegu enesekaitsega, sest naaber tulistas tema koera pihta koguni viis korda ning neist kolm viimast lasku juba neljajalgse elutu keha pihta.

„Pärast kaht esimest lasku kukkus koer maha, järgmistele laskude tegemise ajal oli ta juba surnud,” rääkis koera omanik, miks ta ei pea naabri käitumist enesekaitseks.

Koera omaniku sõnul ei rünnanud tema saksa lambakoer naabrit, vaid üksnes naise koera. „Intsidendi ajal ei olnud ma kodus, aga kui koju jõudsin, nägin koera liikumatult lamamas,” ütles omanik. Tema sõnul sai koer aias välja ilmselt aiaaugu kaudu.

„Naine väitis, et tal on olemas juhtunu kohta ka videosalvestused, kuid ta ei näidanud neid teistele kaks nädalat,” rääkis tapetud koera omanik. „Lähem 14. või 15. juunil politseisse ja vaatan salvestised üle. Kui need on üldse olemas,” lisas ta.

Kogutakse allkirju

Ümbruskonna elanikud on aga pärast intsidenti hakanud koguma allkirju, et relv tulistajalt ära võtta. Praeguse seisuga oleval 20 maja elanikest 18 omad allkirja andnud. „Naine ähvardas korduvalt oma naabrit, et tulistab koera, kui see vabalt ringi jookseb,” kirjeldas olukorda üks naabruskonna elanik. Tema sõnul kannab koera tulistanud naine oma 9-kaliibrilise relva alati endaga kaasas. „Ta hoiab seda taskus ja on ka mulle andnud katsuda, kuigi see on keelatud.”

Juhtum leidis aset 30. aprilli hommikul, kui politseile tuli teade, et Viimsi vallas tulistas naine teda rünnanud koera. Kohapeal selgus, et 55-aastast naist ja tema koera ründas naabrite lahtipääsenud koer. Naine tulistas koera isiklikust püstolist ja tappis looma. Naisele andis kiirabi kohapeal esmaabi.

Politsei on algatanud väärteomenetluse inimest rünnanud koera omanike suhtes loomapidamisnõuete rikkumise tunnustel. Koera tulistanud naise relv oli seaduslik, tal oli kehtiv relvaluba ning politsei hinnangul käitus ta hädaseisundile vastavalt. ● Delfi

Puudulik info ARK-is tõi trahvi müüdnud auto eest

Kui sõiduki uus omanik endast registrisse teada ei anna, võivad trahvinõuded sattuda endise autoomaniku postkasti. Nii juhtus Tallinnase Are Puuseppaga umbes aasta tagasi, kui tema postkasti potsatas inkassofirma kiri võlanõudega.

Kirjas seisis, et mees on jätnud maksmata oma BMW valesi parkimise eest saadud trahvi ning võlgneb firmale 50

eurot. Puusepp oli auto aga juba 2010. aasta lõpus maha müüdnud. „Müüsin Nordea panka oma auto, seal tegime ostu-müügi lepingu ja pühkisin oma käed sellest puhtaks,” ütles Puusepp. Kes auto uueks omanikuks sai, ta ei tea, ent nüüdseks ähvardavad inkassofirma kirjad võla mittemaksmisel Puuseppa juba kohtuga. Võlga ta ära maksta ei kavatse, vaid on firmale teada and-

nud, et nii auto kui ka võlg pole tema omad.

Pole üksik näide

Inkassofirma Julianuse juhatuse esimehe Ülar Maapalu sõnul ei ole Puuseppa juhtum üksik näide. „Mingil hetkel auto andmed olid sellised,” ütles ta. Nende inimeste hulk, kes ekslikult maksenõude saavad, on Maapalu sõnul arvestatav, kuna ARK-i registrisse

jõuab see info, mida autoomanikud ise sinna saadavad.

Maanteeameti registreerimistalituse peaspetsialist Sulev Vill kinnitas, et juhul, kui ostja ei esita andmete muutmise taotlust, jäävad registrisse vana omaniku andmed. Küll aga võib sõiduki esialgne omanik liiklusregistri büroole omanikuvahetusest teada anda ja taotleda tulevase omaniku andmete andmebaasi kandmist.

Omanikuks kantakse isik siiski alles tema enda avalduse alusel. Nii võibki juhtuda, et omaniku vahetanud sõiduki eest saab trahvi eelmine omanik.

Maapalu toonitas, et põhjuse taotluste kadumise tõttu ei vii. Saades võlateate sõidukile, mille omanik inimene pole, tuleb firmat sellest teavitada. „Kui saame teada, et pole õiged andmed, hakkame uusi otsima,” sõnas ta. ● Kelli Seiton

Täna Delfis:
Tallinna volikogus
algab arupärimiste
maraton pealinna
teede teemal

Põllumajanduse eurorahaga püüab riik turgutada Eesti toiduainetööstust

2014.–2020. aasta maaelu arengukavast saab edaspidi traktorite ostmiseks tagastamatu toetuse asemel laenuabi.

Põllumajandusministeeriumil on uuel euroraha perioodil laiali jagada ühe suurema rahapoti sisu – lisaks otsetoetustele veel 936 miljonit eurot, millest 25% on küll Eesti omaosalus. Kuidas seda raha jaotatakse, läheb kirja maaelu arengukavasse 2014.–2020. aastaks. Kuigi kogusumma 2007.–2013. aasta rahastusperioodi mahust suurt ei erine, on raha jaotamises ministeeriumil plaanis omajagu muutusi.

Selgelt paistab silma ministeeriumi soov põllumajandus- ja turustamist laiendada ja efektiivsemaks muuta. Piimatööstuse näitel sõnas põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder, et praegu läheb Eestist välja rohkem kui 20% toorpiimast, mis töödeldakse näiteks Leedus ja turustatakse siis mujale. Tema sõnul võiks Eesti piim jääda töötlemiseks siia ning seejärel

võiks seda ka Eestist turustada. „Lisaks vajab Eesti toidutööstus uut tehnoloogilist taset, kus suudame toota ja müüa kõrge lisandväärtuse-

seda tagasi maksta ei ole vaja, vaid toetatakse hoopis pikaajaliste laenuvõtmete, pakutakse soodusintressi ja tagatist. Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna juhataja Marko Gorban ütles, et kui vaadata kõiki investeringuvajadusi, on selge, et kõigile raha ei jätku, ja

seepärast olekski tarvis, et osa rahast tuleks tagasi.

Vaidlus keskkonna üle

Seeder täpsustas, et eelkõige võiks sellest 65 miljonist saada raha liikuva tehnika ostmiseks. „Autod, traktorid, kombainid, mida valdavalt liisitakse. Tagastamatu abi saadaks aga ehitisteks ja tehnoloogias,“ tõi ta näite. Kuigi ilmselt tuleb teha erandeid, peaks

selline põhimõte saama Seederi sõnul valdavaks.

„Kui me sel perioodil esimese investeeringute vooru avasime, siis umbes 160 miljonit krooni [10 miljonit eurot] läks traktoritele. Suurimad võitjad olid sellest hoopis maaletootjad,“ põhjendas Seeder lähenemise muutust. „See ei ole põllumeeste kriitika, masinaparki oligi vaja kiiresti renoveerida. Aga tekkis ka probleem, et väiketootjad investeerisid üle. Me ei saa lõputult nii edasi minna. Finantsinstrument paneb tootja kindlasti rohkem mõtlema.“

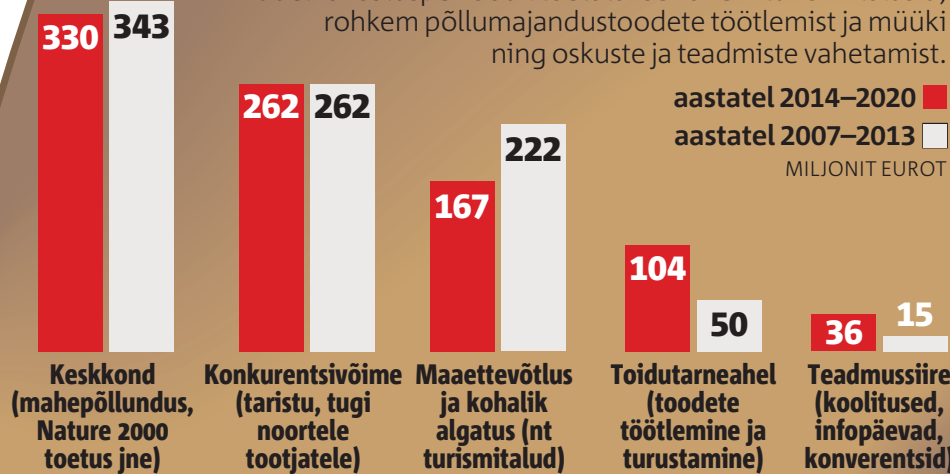
Kõige rohkem tuliseid vaidlusi on maaelu arengukava teemal tekitanud hoopis keskkonnakaitse. Nimelt on seni põllumajanduse rahast makstud ka osa Natura toetustest, mida Seeder õigeks ei pea. Tema sõnul peaks arengukava keskenduma sellele, et vähendada põllumajanduse negatiivset mõju loodusele, mitte aga lihtsalt piiranguid kinni maksta. „Viimane peaks olema keskkonnapoliitika osa ja rahastatama keskkonnavaaldekonna poolt. Selle ümber vaidlus käib. Valitsus jäi seisukohale, et kuna sellel perioodil on Natura toetusi makstud maaelu arengukavast, siis 2012. aasta tasemel peaks jätkama,“ nentis minister. ●

Kui raha jagati tehnika ostmiseks, olid suurimad võitjad tehnika maaletootjad.

ga toodangut, näiteks piimast eraldatud valku või demineraliseeritud piimatooteid lastetoitudeks, millele on Aasias suur turg,“ lisas ta. Aregukavasse lisandub uuest perioodist finantsinstrumentide eelarverida. Sellest ei antaks enam põllumeestele raha nii, et

Kaks korda rohkem raha toidu töötlemisse

Uuel rahastusperioodil toetatakse vähem turisimitalusid, rohkem põllumajandustoodete töötlemist ja müüki ning oskuste ja teadmiste vahetamist.

Allikas: põllumajandusministeerium; graafika: Maret Müür

Fotod: Sven Arbet

Eesti Päevalehe ajakirjanik seilab noarootslastega kuninga jutule

Reis. Üleeile kirjutas Eesti Päevaleht rannarootslaste plaanist sõita vastselt korda tehtud kaljasel Hoppetil Rootsi kuninga kirja viima. Hoppeti teekond algas eile Tallinna sadamast ning puulaevaseltsi Vikan

liikmete kõrvale kutsuti pardale ka Eesti Päevalehe ajakirjanik Tuuli Jõesaar. Hoppet on 22,4 meetri pikune purjelaev, mis ehitati 1920. aastatel Noarootsis. Kaljas teeb esimese peatuse

Ahvenamaal, seejärel seilab otse Rootsi vanalinna ja peatub kuningalossi juures. Rannarootslaste traditsioonilise merereisist annab Tuuli Jõesaar lähipäevadel ülevaate Eesti Päevalehe külgedel. EPL

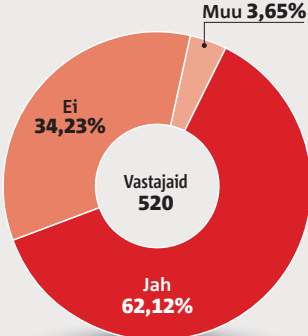
1 LAUSEGA

RASSISIMIST
Eesti inimõiguste keskus teatas, et viimase aja sündmused Eestis ja Euroopas näitavad, et vihakuritegude ja vihakõne vastu võitlemiseks on vaja konkreetseid tegevusi.

ERAKONNAELU
Reformierakond teatas, et tänase Eesti Ekspressi artiklis avaldatud pettus Lääne-Virumaal sisevalimiste e-hääletusel vajab kontrolli, ja uurimiseks moodustatakse töörühm.

KÕNEAINE

Kas oleksite nõus tegema geenianalüüsi?

Ütle sõna sekka! WWW.EPL.EE

SaloCenter

Narva mnt 9
www.SaloCenter.ee

KOOLINOORTE ÜLIKONNAD
nii müük, kui laenuvus.

Too see reklaam meile ja saad ülikonda ostes või laenutades -20%

Pärast jalutuskäiku Klaipedas BLRT laevaehitustehases nautis president Ilves koos (vasakult) tehase juhi, Mark ja Fjodor Bermani ning Klaipeda linnapeaga laeva pardal imeilusat ilma.

Vilniuse kunstnike linnaosas Užupises olid uhke sinimust-valgega eestlasi tervitama tulnud noored leedukad.

Ilveseid ja Eesti eliiti saatis Leedu visiidil ilus ilm ning külalislahkus

Külaskäik. Eile lõppes president Toomas Hendrik Ilvese kolmepäevane riigiviisit Leetu, mille käigus kohtus ta Leedu president Dalia Grybauskaitė, peaminister Algirdas Butkevicius, hulga poliitikute ja ärieliidiga. Ilvest saatev delegatsioon oli värvikas – oma Leedu kolleegi küllastasid 37 Eesti ärieliidi esindajat, majandusminister Juhana Partas, kaitseminister Urmas Reinsalu ning kaitseväge juhataja Riho Terras jpt. Eile õhtul jõudis delegatsioon Klaipeda ja Palanga kaudu Tallinna tagasi.

Presidendi tegemisi Leedus jälgisid ajakirjanik Lauri Tankler ja fotograaf Andres Putting

Pärast Ilvese visiiti ripub Užupise linnaosas ehk Užupise vabariigis nüüd ka selle põhiseaduse eestikeelne versioon.

Evelin Ilves (keskel) külastas muuhulgas ka ökoloogiliste toodete valmistajat BIOK laboratorija.

Ametlik jalutuskäik. Dalia Grybauskaitė ja president Ilvest tervitavad Leedu kaitseväelased.

BLRT: laevaehitus on meie murelaps, eurodirektiiv aga tema päästerõngas

Intervjuu

Lauri Tankler
Klaipeda

Ärimees Mark Berman näeb Euroopa karmimaites keskkonnanõuetes potentsiaali oma äri kasvatamiseks.

●● BLRT nõukogu esimees Mark Berman, näitasite president Toomas Hendrik Ilvesele siin Klaipedas laevaehitustehast ja seejärel ka -remonditehast. Hiljuti käis ta ka Tallinnas laevatehast vaatamas – kas see on pigem huvi laevanduse vastu või just nimelt BLRT tehaste vastu? Ma arvan, et see juhtus Leedus seetõttu, et me oleme siin suurim Eestist pärit investor. 11 aasta jooksul oleme siia investeerinud umbes 150 miljonit eurot.

●● On öeldud, et Euroopas ei ole laevaehitus enam nii tulus äri, kui oodati. Isegi su isa (Fjodor Berman – toim) on öelnud eelmise aasta lõpus Ärihele, et kui ühel hetkel tuleb kusagilt koomale tõmbama hakata, siis tõenäoliselt Klaipedast. Eelmine aasta oli meie jaoks üsna kehv ja kõige suurema kahjumi meie jaoks tõi laeva-

de ehitamine. See investering, mis me kaks aastat tagasi tegime, ei toimi siamaani meie plaanide järgi. Üks faktor on muidugi see, et möödas on ainult kaks aastat ja me ei suutnud kogu seda asja nii kiiresti tööle panna, kui tahtsime. Me muutsime tehase strateegiat täielikult. Enne tegi tehas laevaplokke, seda turgu ei ole Euroopas enam peaaegu üldse. Seetõttu hakkasime ehitama spetsialiseeritud laevu nn võtmed kätte põhimõttel.

Tõesti, eelmisel aastal oli laevaehitus meie murelaps ja tegeleme selle äri reorganiseerimisega.

●● Kas tulevikus on sinu silmis sellel veel perspektiivi või võib laevaehituse investeeringu korstnasse kirjutada?

Aeg näitab. Me praegu tegeleme sellega, et mõista, kuidas ja millega võiks tehas edasi tegeleda. Kuidas ehitada, mida ehitada ja mis on meie nišš. Me otsime oma kohta.

Aga nagu mainisid, siis laevandussektor on praegu madal seisus. Laevaomanikud lähevad pankrotti, remonditehased samuti, kõigil on kehvasti.

●● Ehk on remonditehaste päästerõngaks eurodirektiiv, mis nõuab laevaomanikelt laevade ümberehitamist, et Läänemerele vähem saastet toodetakse?

Mark Berman (keskel) näitas Klaipedas koos isa Fjodor Bermaniga (vasakul) president Ilvesele BLRT laevaehitustehast ja -remonditehast.

Foto: Andres Putting

Tarbija tasub muutuste eest

Enn Kreem

Eesti laevaomanike liidu tegevjuht

„Laevad peavad alates 2015. aasta 1. jaanuarist kasutama sellised kütuseid või vahendeid, et vääli hulk oleks kuni 0,1%. Selleks kasutatakse väävlipesurit või minnakse üle vedelgaasikütusele. Kuna need on väga kulukad, 20–25% laeva hinnast, siis tulemuseks läheb teenus kallimaks. Lõppkokkuvõttes maksab selle hinna tarbija. Osa

laevnikke läheb pankrotti, see puudutab kõiki laevu ja sadamaid. Ühtlasi võtavad uued seadmed väga palju ruumi – väheneb veoruum. Pealegi muutub laeva raskuspunkt, kui väävlipesur paigaldatakse ülakeile.

Pesujäätid, mis sisaldavad väga palju seebikivi, neid ei võeta üheski sadamas vastu. Need küsimused kõik on lahendamata, õhus alles. Euroopa Liidus puudutab muudatus 10 000 alust.”

Sellel on meie jaoks tõesti potentsiaali. See direktiiv jõustub 2015. aasta esimesest jaanuarist ning nõuab, et laevadel vähendataks CO₂ emissioone. Omanikud peavad nüüd otsustama, mida teha.

Neil on iseenesest kolm võimalust – üks variant on gaasikütusele üleminek. See tähendaks kütusesüsteemi täielikku ümberehitamist. Teine võimalus on kasutada väiksema väävlisaldusega kütust. Ja kolmas on nn scrubber'id. Need on seadeldised, mis puhastavad heitgaase. Ja iga laevaomanik peab ise otsustama. Igal variandil on oma plussid ja miinused,

teisele kütusele üleminek on odavam, aga kütus maksab rohkem. Teisel on investering suurem, aga pärast kulu- tad vähem.

●● See tähendab, et näiteks Tallink peab lähiajal otsustama, kuhu nad oma laevastiku ümberehitamiseks saavad?

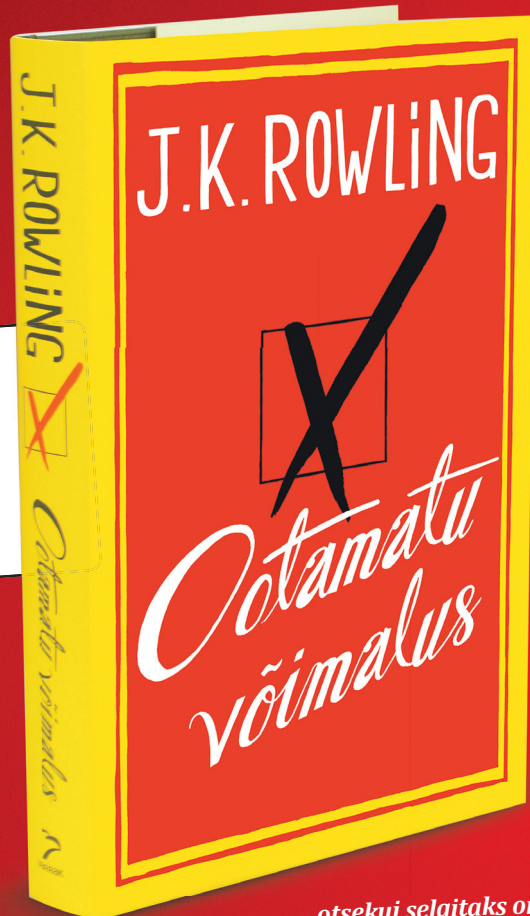
Jah, sõltub sellest, mis lahenduse nad valivad. Me muidugi tegeleme sellega, meil on allkirjastatud leping Wärtsiläga, kes neid heitgaaside puhastusseadmeid toodavad. Me oleme neid juba näiteks konteinerilaevadele tarninud. Kõik tehnoloogiad on uued ja pole veel kindel, milline on kõige efektiivsem. Seetõttu ka oodatakse oma otsusega.

●● Tõenäoliselt on siis järgmine aasta teie ärile väga kiire aeg?

Ma arvan, et kui me oleme tublid ja teeme oma tööd hästi, siis kliendid tulevad ise meie juurde.

●● Aga laevaehitamise tuleks siis kolida pigem ida poole?

See sõltub ka projektist, päris nii ei saa öelda, et kõik suundub sinna poole. Mõned projektid lähevad kindlasti, väga keerulised lahendused jäävad ikka Läänemere äärde. Praegu me otsime oma nišši ja vaatame, kuidas edaspidi erilaevu ehitada. See ja järgmine aasta on meile kriitilise tähtsusega. ●

Müügil
23.05. kuni
05.06.2013.
Raamatuid
on piiratud
koguses!

ERIPAKKUMINE!

Vaata lähemalt: www.ekspress.ee/rowling

Suur romaan väikesest linnast – J. K. Rowlingu esimene romaan täiskasvanutele „Ootamatu võimalus”

eksklusiivselt koos EESTI EKSPRESSIGA vaid 17.90 €!

Osta enne teisi
ja soodsamalt
Prisma, Selveri, Apollo ja
Stockmanni kauplustest.

„Armastatud
muinasjutuvestja

otsekui selgitaks oma uue
ülirealistliku romaaniga, miks
ta pikki aastaid ainult võlu-
maailmas elas. Sellest raamatust
õhkub lapse raevu, keda sunnitakse
täiskasvanuks saama.”

Andrus Vaarik

EESTI EKSPRESS

Küsi lisa: tel 680 4444, e-post klienditugi@lehed.ee

a

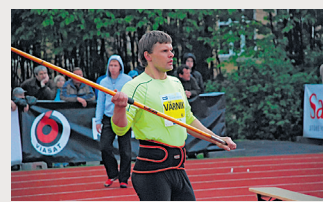
ARVAMUS

E-TEENUSTEST

Ühe näitena kasvõi riigiportaali eesti.ee e-teenuste analüüs, millest selgus, et kõigest 30% teenustest on arusaa-

davad ja neid on mugav kasutada.

MAJANDUSMINISTEERIUMI ASEKANTSLER
TAAVI KOTKA (POSTIMEES)

INTERVJUDEST

Olen kunagi liiga palju intervjuusid andnud ja osaliselt seetõttu on nurjunud ka minu karjäär.

ODAVISKE ENDINE MAAILMAMEISTER
ANDRUS VÄRNIK (KANAL2)

REEGLITEST

Põhjapoolsete ja lõunapoolsete maade vahel on palju kultuurilisi erinevusi. Põhjas näiteks on reeglid nagu teras, lõunas aga on kõik painutatav.

AJAKIRJANIK ERSU ABLAK (HÜRRIYET)

MEEDIAKRIITIKA: liiga sageli kipub ajakirjandus otsustajate vastutust hägustama

Kes kirjutab uudiseid?

Reet Kasik

keeleteadlane

Kõikjale ulatuv ja pausideta töötav võrgumeedia on ajavahe sündmuse ja sellest teatamise vahel praktiliselt olematuks muutunud, mis on mõjutanud ka ajalehtede uudistemaailma.

Objektiivsete sündmusuudiste (mis toimus) asemel on fookusesse tõusnud tekstiuudised (kes mida ütles) ning üha suurem osa uudistekstidest kujutab endast allikaviidetega varustatud tsitaate ja refereeringuid.

Arvamuslehekülgedel ja uudislehekülgedel pole olulist vahet – arvamuslehekülgedel esinevad arvajad autorinime all, uudiskülgedel on nendesamad inimeste needsamad arvamusel ja seisukohad ajakirjaniku vahendatuna konstrueeritud uudistekstiks. Uudiseid koguvad ajakirjanikud on leppinud värvavahi rolliga ja lasevad sõnumi sisu formuleerida asjaosalistel endil oma huvidele vastavalt.

Siit tulevad ka uudistekstide keeleprobleemid – allikate tekst läheb kirja sellisena,

nagu see lindistusest, blogist, Facebookist, Twitterist või mujalt nopitud on. See võib olla segane, vastuoluline, keerutatav, info pakkumise asemel seda varjav või nii bürokratlikus sõnastuses, et lugejal on võimatu aru saada, mida tegelikult öeldakse.

Majandustekstides näiteks ei ole inimestest pea mingeid jälgi, majandust juhivad ja määravad sellised „tegijad” nagu SKT, lisandväärtus, miinuskasv, negatiivne välisfoon, kasvu kahanemine, languse pidurdumine, väärtushüpe ja muu sarnane.

Kelle huvides on esitada majandust mingi iseseisva nähtusena, kus konkreetsete inimeste konkreetsetel tegudel ja otsustel pole mingit osa?

Asjad juhtuvad ise

Iga päev võime lehtedest lugeda kindla keelelise malli järgi sõnastatud uudiseid: masu kärbib palku, elektribörsi avanemine tõstab elektri hinda, saastetasu kergitab vee hinda, aktsiisitõus halvab puiduvedu.

Keeleliste valikutega konstrueeritakse niisugune maailm, kus asjad juhtuvad iseenesest (hinnad tõusevad, palgad alanevad, tööpuudus kasvab, gümnaasiumide arv väheneb, käibemaks suureneb, elektribörs avaneb).

Sündmuste kirjeldamine iseenesest toimuvatena on sobiv võte alati, kui tegijate vastutust ei taheta välja tuua. Seetõttu koostatakse laused vaatepunktist, nagu oleks tegemist iseseisva nähtusega, mil-

lega toimub üht ja teist. Firma omanik ei vallanda töötajaid, vaid töötajad jäävad töötuks.

Uudistekstide maailmas näib suur osa meie elust alluvat kõrvalekalduvatulete loodusseadustele. Asjad lihtsalt „juhtuvad” või siis mingid asjaolud „tulenevad”, „selguvad”, „ilmnevad” või „paljastuvad”. Tegutsejateks ei ole inimesed, vaid mitmesugused majanduslikud prot-

Ajakirjanikud lasevad asjaosalistel formuleerida sõnumi sisu vastavalt oma huvidele.

Hinnal on alati keegi, kes selle määrab ja raha endale võtab. Otsuste taga on inimesed.

sessid ja poliitilised olendid: valdade ühinemisprotsess ei nihku paigast; õpetajate palgareform edenes kiiresti, siis aga takerdus; haldusreform võttis kätte ja siirdus määratusse tulevikku; väljaminekud hakkasid kasvama, sissetulekud vähenema.

On ka terve hulk nähtusi, mis tegutsevad nagu mütolooilised olendid: majanduskriis kõigutab mingeid aluseid, turumajandus nõuab midagi, demograafiline situatsioon sunnib pensioniiga tõstma,

rahvusvaheline konkurents asetab meid valiku ette.

Aga mida teevad sel ajal konkreetset inimesed, kes ometi ju kõigi nende protsessidega seotud on? Asjad ei juhtu iseenesest (v.a loodusõnnetused). „Hind tõuseb” ei ole samasugune protsess nagu „temperatuur tõuseb” või „tuul tõuseb”. Temperatuuri või tuule kohta ei ole mõttekas küsida „kes tegi?”, hind aga ei saa tõusta iseenesest, hinnal on alati keegi, kes selle määrab ja raha endale võtab. Sellise keelekasutusega õnnestub varjata, et otsuseid teevad inimesed, kellel on nimi ja amet.

Manipuleeriv keelekasutus

See on võimul olevate poliitikute ja vastutajate manipuleeriv keelekasutus, mille on ise seda märkamata omaks võtnud ka ajakirjanikud kui loomuliku tekstitegemisviisi. Meie ajakirjanduses peegelduv maailm on juhtivate poliitikute, ametnike ja majandusnimevõimude maailm. Intervjueritavad jälgivad kiivalt, et nende öeldut antaks edasi täpselt selles vormis ja nende sõnadega, nagu nad on ütelnud. Lugeja huvides oleks teada, kes mida tegi, võimu huvides on osutada, et olukord lihtsalt on selline ja mingisugused asjad lihtsalt toimuvad. Kas ka ajakirjanduskeel „lihtsalt on selline” või on lootust, et uudistekirjanikud hakkavad kunagi taas sõnumite vahendamise asemel neid kogutud info põhjal ise ja oma sõnadega kirjutama? ●

VASTUKAJA

Kasinuspoliitika ei hävita tervist

Kalev Kukk

majandusdoktor

Eesti Päevalehes ilmunud artiklites „Sotsioloog David Stuckler: eelarvekärped viivad enesetappudeni” (EPL 20.5) ja „Kasinuspoliitika hävitab rahva tervise” (EPL 13.5) on hulk küsitava tõesusega väiteid. 1990. aastal, s.o NSV Liidu viimasel täisaastal oli meeste oodatav eluiga sünnimomendil Valgevenes, mille tollast reformipoliitikat toob Stuckler eeskujuks, 66,2 aastat, Eestis 64,5 aastat.

Oma järgnevasse miinimumi – 60,5 aastat – jõudis Eesti 1994. aastal (–4,0 aastat), Valgevene seevastu 1999. ja 2002. aastal – 62,2 aastat (samuti –4,0 aastat).

Vildakas Kreeka näide

Olulisem on aga see, mis on pärast juhtunud. Valgevene meeste oodatav eluiga ületas 1990. aasta taseme alles 2012. aastal, jõudes 66,6 aastani. Eesti meeste vastav näitaja oli samal ajal tõusnud 71,2 aastani. Võrreldes madalaimaga oli meeste keskmine eluiga suurenenud Valgevenes 4,4 ja Eestis 10,7 aasta võrra. Meeste oodatav eluiga vähenes eran-

ditult kõigis kunagistes NSV Liidu vabariikides. Erinevuste põhjusi erastamisest otsida (väidetavasti olid etapikaupa erastamise teed läinud riikides tervisetulemused paremad kui riikides, mis valisid massilise erastamise) on eht-ameerikalik rumalus.

Just jupikaupa erastanud endistes sotsialismimaades kasvas suureerastamise lõppedes tööpuudus kõige suuremaks. Paikapidavam pole ka Kreeka imikusuremuse näide. Ei ole alust väita, et Kree-

Jupikaupa erastanud maades kasvas erastamise lõppedes tööpuudus kõige suuremaks.

Meeste keskmine eluiga on suurenenud Valgevenes 4,4 ja Eestis 10,7 aasta võrra.

kas on laste suremus suurenenud alates 2008. aastast 40%. Tõsi, kui rebida üldisest imikusuremuse aegreast demagoogitsevalt välja endale sobivad aastad, võib jõuda soovitava tulemuseni.

Eeldan, et Stuckler jõudis oma „avastuseni” Kreeka 2008. ja 2010. aasta imikusuremuse näitajaid võrreldes: 2008. ja 2010. aastal oli vastav näitaja 2,7 ja 3,8 promilli, kui aga võrrelda näiteks aastaid 2007 ja 2011, peaksime hoopis rääkima imikusuremuse vähenemisest 3%. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

VASTUKAJA

Tõlkimisest, „Tuvist” ja „Katjakesest”

Einar Kraut
ERR-i keelenõustaja

Aili Kunstleri pakutud põhimõtte tutvustada heliteoste võõrkeelseid pealkirju eesti keeles ja tõlgituna, on kindlasti õige (Vt Aili Kunstler: „Mis ta sellega mõtleb? Pealkirjaga nimelt” 29.5, EPL).

Eriti Klassikaraadio saadetes, kus teose sõnalisel sisul võib olla suurem kaal, oleme seda enamasti ka järgida püüdnud.

Usutavasti sedasama on paljud saatejuhid teinud ka kergema sisuga meelelahutuslikku muusikat eestriisse toimetades. Põhimõttelise raudkindla reegli tegemist ei pea ma-

päris õigeks mitmel põhjusel. Kõigepealt traditsioon – hulk populaarseid laule-lugusid on juba ammu kinnistunud oma originaalpealkirjadega. Näiteks „La paloma” või „Katjuša” – kas meenusid need lood teile niisama kergelt, kui kuuleksite neid mainitavat „Tuvina” või „Katjakesena”?

Säärane juurdunud pealkiri ei ole kindlasti mingi õnnetus. Kas pole keele seisukohast hoopis halvem, kui sünnivad ja juurduvad vigased ülejalatõlked?

Teiseks ei pruugi sõnaline otsetähendus enamiku muusikateoste juures nii määrav olla. Vähemalt sama tähtis, tihti veel mõjukamgi võib olla peal-

kirja algkeelne kõlamulje, sellest saab omamoodi foneetilis-muusikaline tervikmärk.

Kolmandaks leiame, et globaalkultuuriline keskkond võiks meidki hakata tasapisi keeleliselt sallivamaks häälestama.

Tõsiselt hea tõlge, isegi üksiku sõna puhul, võib tahata üksjagu head tööd. Lugupidamine ja hoolivus oma keele vastu võiks aga väljenduda ka selles, et oskame pingevabalt, liigse ärritumiseta enda ümber kuulda ja taluda teisi keeli nende ehtsal, tõlkimata kujul.

Õigesti tõlkimagi õpi-me alles siis, kui enne seda omandame oskuse õigesti kuulata. ●

INFLATSIIONIST

Kui USA-s paisub keskpannga bilanss, nagu ei oleks homset päeva, siis Jaapanis nagu ei oleks tänast pärastlõunat.

SEB STRATEEG PEETER KOPPEL (ÄRIPÄEV)

AUTOMAKSUST

Meil on juba küllalt kõrge kütuseaktsiis ja me ei taha autoomanikke rohkem pigistada. See on ka regionaalselt valus, sest

paljudes piirkondades on auto ainus võimalus.

RAHANDUSMINISTER JÜRGEN LIGI (ERR)

VÕÕRSÕNADEST

Esiteks võib võõrsõnadega näidata oma rumalust (kui midagi viltu läheb), teisipidi saab nende oskusliku kasutamise ka oma tarkust, lugemust ja haritust näidata. EGLE PULLERITS (ERR)

TÕLKIDEST

Omar ja teised tõlgid saaksid varjupaika taotleda juhul, kui nad oleksid juba Eestis, seega oli pigem valitsusel võima-

lus teha poliitiline otsus, kas anda elamisloa või mitte.

EESTI INIMÕIGUSTE Keskuse juhataja KARI KÄSPER (POSTIMEES)

PUUDULIKUD tarbijad, õigluse nimel tegutsevad meeleavaldajad või rüüstajatest mässajad

Sotsioloog: meeleavaldused kinnistavad reegleid

Intervjuu

Katrin Tiidenberg
TÜ RASI doktorant

Tarbimisühiskond paneb kõige rohkem mässama need, kes on „puudulikud tarbijad”, arvab sotsioloog Steven Miles.

●● Steven Miles, maailmas tsiteeritakse palju teie lauset, et tarbimine on 20. sajandi religioon. Mida täpsemalt selle all silmas peate ja kas see kehtib ka 21. sajandil?

20. sajandil hakkas tarbimine defineerima seda, kuidas me iseend indiviididena näeme. See, kuidas me maailma tajume, tuleneb sellest, kuidas me iseend näeme, meie enesekuvandist. Ja me kasutame tarbimist selle enesekuvandi loomiseks.

Tarbimine annab meile maailma tajumiseks vajaliku keele ning ilma selleta on ennast väga raske määratleda. Tarbimise uurimise kaudu jõudsin ma ka protesti ja rahutuste uurimiseni. Ka noorsooproteste saab mõtestada tarbimise kaudu.

●● Kuidas tekis teie teaduslik huvi protesti ja meeleavalduste vastu?

Protest on mind alati huvitanud, eriti noorte inimeste protest ja püüd maailma muuta. Ma pean meeleavaldusi teatud mõttes elustiilivalikuks – mitte et ma väidaksin, et meeleavaldused on lihtsalt ühise ajaveetmise vorm –, aga kui mõtleme näiteks rohelisele tarbimisele, mida võib samuti pidada vastuhaku ilminguks, siis see ei loo tarbimisele alternatiive, vaid loob lihtsalt alternatiivseid turuniše.

Roheline tarbimine kujundab keskklasi elustiili, mis tekitab inimestes tunde, et nad teevad midagi. Aga ühiskonna struktuuri see ei muuda. Sama kehtib ka meeleavalduste kohta. Meeleavaldused enamasti mitte ei muuda ühiskonda, vaid taaskinnitavad kehtivaid reegleid. Näiteks Londoni 2011. aasta protestid olid tarbimiskeskset. Riisumine ja vargused toitsid inimeste frustratsioonid ja üht-aegu toitsid seda. Vastuhaku roll oli seal minimaalne. Tar-

Pölenud autod Stockholmis. Märatsemine toidab täiendavalt frustratsiooni, arvab sotsioloog Steven Miles. Foto: Jonathan Nackstrand

bimisühiskond mõjutab kõige tugevamalt just neid, kes püüdlevad selle liikmeks olemise poole. Nagu Bauman (Poola sotsioloog Zygmunt Bauman – toim) ütles – puudulikke tarbijaid. Inimesi, kellel ei ole majandusliku võimekust, kuid kelle suhe ühiskonnaga on kantud soovist kuuluda tarbimisühiskonda. See tuligi Londoni mässudes välja.

●● Meeleavaldused on „puu-

Igal ajastul kipuvad inimesed uskuma, et tegu on erakordse ja hirmuäratava ajaga.

Meie ühiskonnaga kaasneb ebakindluse tunne. Eriti haavatavad on noored.

duliku tarbija” rollist tuleneva stressi väljaelamise vorm? Kuidas meeleavaldused siis avalikes aruteludes poliitilise ja sotsiaalse värvingu omandavad? Inimestele meeldiks mõelda, et elame ühiskonnas, kus protest on täielikult aktsepteeritud ja positiivne nähtus. Aga 2011. aasta meeleavaldused tekitasid inimestes küsimuse, kas meeleavaldused on ikka nii puhad, kui meile meeldiks. Sest need meeleavaldused ei olnud muutuste nimel, need tulene-

sid inimeste tõrjutusetundest. Seal ei olnud poliitilist plaani ja eesmärki.

●● Te tõlgendate meeleavaldusi siis ventiilina, aga mitte sotsiaalsete ja poliitiliste pingete mõttes, vaid isiklike, tarbimise vajakajäämist kontekstis? Et kui mul pole raha osta uut autot, lähen protestima ja rüüstama?

Inimesed tajuvad üldiselt kuuluvust tarbimise kaudu. Kui keegi, kes tunneb end justkui väljaspool seisvana, näeb ühtäkki enda ümber inimesi, kes ründavad teiste vara, võib ta mõelda, et mõistab seda, kuna ka tema ei kuulu sellesse ühiskonda, mille vara hävitatakse.

Ehkki tegelikult on see protsess üsna ebateadlik, umbes nii, et „mul ei ole raha, ma ei kuulu „nende” sekka, inimesed murravad kauplustesse sisse, miks minagi ei peaks seda tegema?” Londoni protestides osalejad ei olnud ju üldjuhul elukutselised kriminaalid, vaid inimesed, kes hetke ajal oma tusk välja elasid.

Nad ei astunud välja ühiskonnas valesti oleva vastu. Kui järele mõelda, siis just sedasama pakub ju ka tarbimine – ajutist rahuldusetunnet. Kui ostan uue särki, olen korraks endaga rahul. Londoni meeleavaldused olid sama rahulolunähtuse äärmuslik ilming.

●● Aga kuidas on lood meeleavaldustega, millega ei kaasne riisumine ja vargused?

Meeleavaldused, mis ei tähenda rüüstamist, on väärtuslikud. Mul on hea meel, et ma elan ühiskonnas, kus inimesed võivad meelt avaldada, aga mul on tunne, et see on ikkagi suuresti seotud protestimisega kaasneva kuuluvusetundega.

●● Praegu toimuvad ulatuslikud rahutused Rootsis. 2007. aasta kevadel toimusid Eestis nõndanimetatud pronksõduri meeleavaldused, mida ma sõnandaksin võrrelda Londoni rahutustega. Avalikes narratiivides käsitleti pronksõõd rahuvaste, Nõukogude okupatsiooni, sõjamälestuste ja muu sellise baasilt lahvatatud konfliktina.

Peale religiooni, ajaloo ja poliitika on väliskiri all sageli peidus veel mingid varjatud teemad. Nagu seesama tarbimine. Võimalik, et ka Pronksõduri sündmust mõjutasid muudki asjaolud peale rahvuse või okupatsiooniküsimuse.

●● Mõned fotod, mis pronksõõ ajal tehti ja kuulsaks said, kujutasid eufoorilise ilmega rüüstajaid, süli täis varastatud kraami. Jah, sest inimesed läksid ümbritsevaga kaasa. Nad ei ärganud hommikul üles mõttega, et täna ma avaldan meelt ja murran kauplustesse sisse, see oli hetkereaktsioon.

Aga miski meie ühiskonnas soosib sellist reaktsiooni. Meie ühiskonna toimimisega kaasneb teatav üksikisiku haavata-

vus, turvatunde ja stabiilsuse puudumine. Tunneme ebakindlust.

Riskiühiskonnas on kõige rohkem ohustatud just noored, nad on sotsiaalsete muutuste baromeetriks, nad ei ole kindlad, kuidas ja kas nad sellesse maailma kuuluvad, ja kui toimub mäss, pakub see neile eneseväljendamise võimalust.

Oluline on noori mitte hukka mõista. Sellest on vähe kasu, kui peale proteste väita – nagu Briti peaminister – et meie „ühiskond on haige” või mõista hukka kogu noorsugu.

●● Mina isiklikult ei usu, et me elame „haiges ühiskonnas” või meie ühiskond on kuidagi haigem kui varem.

Nõus, igal ajastul kipuvad inimesed uskuma, et tegu on erakordse ja hirmuäratava ajaga. ●

Steven Miles

Steven Miles on Brightoni ülikooli professor ja tarbimiskultuuri uurija. Ta on kirjutanud tarbimiskultuuri mitu raamatut („Konsumerism kui elustiil” ja „Kohad tarbimiseks”). 12.–14. juunil osaleb ta Tallinnas 12. põhjamaade noorsoouuringute sümposiumil, mille korraldab Tallinna ülikooli rahvusvaheliste ja sotsiaalteaduste instituut (RASI).

VASTUKAJA

Maksukohustuse määrab Eesti seadus

Hannes Udde

maksu- ja tolliameti juhtivspetsialist

28. mai Eesti Päevalehes ilmunud artiklist „Suvine töötus Soomes kosutab hästi rahakotti” jääb ekslik mulje maksude tasumise kohustusest välismaal töötades. Eesti elanik (resident) peab Eestis deklareerima kõik oma tulud, olgu need Eestis või välismaal saadud. Samuti peab ta deklareerima välisriigi maksuhalduri või maksu kinnipidaja õienähtusel välisriigis tasutud või kinni peetud tulumaksu.

Kohustus tasuda vahe

Tuludeklaratsiooni järgne maksukohustus arvutatakse välja Eesti tulumaksuseaduse kohaselt. Näiteks ei ole Eestis võimalik füüsilise isiku tulu maksustamisel tulust maha arvata sõidu- ega söögikulu. Kui välisriigis saadud tulult Eesti maksustamispõhimõtete kohaselt arvatud tulumaksust suurem, on maksustamata kohustatud Eestis tasuma välisriigi tulumaksu ja Eesti tulumaksu vahe.

Kui aga välisriigis saadud tulust Eestis arvatud tulumaks on väiksem, kui välisriigis tegelikult tasutud tulumaks, samuti juhul, kui maksustamata tuluallikatest saadud tulust Eestis arvatud tulumaks on väiksem, kui välisriigis tasutud tulumaks, siis välisriigis rohkem makstud tulumaksu Eestis ei hüvitata.

Soome jagu siit ei saa

Näiteks juhul, kui maasikakorjaja ainus aastatulu on Soomes saadud 2700 eurot ja sellelt on Soomes tulumaksu kinni peetud 767 eurot ning isikul peale üldise maksuva tulu muid mahaarvamisi ei ole, kujuneb tema tuludeklaratsiooni järgseks Eesti tulumaksuks (2700 – 1728) * 0,21 = 204,12 eurot. Kuna näite juures on isiku tuludeklaratsiooni järgne Eesti tulumaks Soomes kinni peetud tulumaksust väiksem, siis Eestis tulumaksu juurde maksta ei tule.

Ühtlasi ei saa Eestis ka tagasi Soomes rohkem tasutud tulumaksu, kuna see on makstud Soome riigile, mitte Eestile. ●

PÕHJA-KOREA PAKKUS LÕUNA-KOREALE RAHULEPINGUT

Pyongyang tegi ettepaneku sõlmida Sõuliga rahuleping, mis asendaks vaherahukokkuleppe, mille mõlemad riigid allkirjastasid pärast Korea sõda. Avaldus tehti artiklis, mille eile avaldas

Põhja-Korea valitseva Tööpartei keskkomitee ametlik häälekandja, ajaleht Rodong Sinmun. Küll lisatakse artiklis, et selline kokkulepe ei garanteeriks täielikku rahu. ERR

SARS-I LAADNE VIIRUS JÄTKAB LEVIMIST

Hiljuti inimestel avastatud uus SARS-i taoline viirus (MERS-CoV) jätkab levimist. Kokku on üle maailma avastatud 49 haigusjuhtu, teatas maailma tervishoiuorganisatsioon eile. Neist

27 on seni lõppenud surmaga. Viimastest surmajuhtumitest teatati Saudi Araabias. Sealne tervishoiuminister teatas, et riigi idaosas suri infektsiooni kolm inimest. Delfi

Süüriat ähvardab relvaembargo lõppedes võidurelvastamine

London ja Pariis avasid ukse valitsusvastaste relvastamiseks, Moskva andis vastulöögi.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Tegelikult pole päris täpne karta, et Süüria režiimi ja selle vastaste võidurelvastamine läheb lahti just nüüd ja pärast seda, kui Euroopa Liidu suutmatuses üksmeelt leida lasi Süüria relvaembargol lõppeda. Esiteks ei juhtu lähemal ajal ilmselt midagi, teiseks on nii valitsusvägede kui ka nende vastaste relvastamine käimas ammugi.

Osalt oli see ka põhjus, miks Suurbritannia ja Prantsusmaa nõudsid, et EL lõpetaks kaks aastat jõus olnud relvaembargo ja lubaks „möödukat opositsiooni” relvadega varustada. Nimelt on Venemaa – alles sel kuul tuli teade kõrgtasemel, täpsemalt laevade vastu kasutatava raketisüsteemi jõudmisest Süüriasse – ja Iraan valitsusvägesid relvastanud ning eelkõige Saudi Araabiast ja Katarist on tulnud relvatuge mässuliste islamistlikule leerile. Nii on just nn möödukas opositsioon, keda toetab lääns, jäänud vaeslapse ossa, kaotades seetõttu ka oma mõjuvõimu.

Džentelmenide kokkulepe

EL-i välisministrite kohtumisel esmaspäeval relvamüügiotust küll ei tulnud, aga kuna embargo pikendamises üksmeelt ei leitud, saab see alates ülehomselt läbi. Väidetavalt olevat kohtumisel tehtud džentelmenide kokkulepe, et enne augustit Süüriasse relvastust läkitama ei hakata, kuid nii Briti kui ka Prantsuse esindajad on siiski rõhutanud, et juriidiliselt on neil vabad käed alates 1. juunist, kuigi mingeid otsuseid saadetiste kohta ei olevat tehtud.

„Meie fookuseks eeloleval nädalatel on Genfi konverents,” ütles Briti välisminister William Hague. Nimelt jõudsid Washington ja Moskva kuu algupoolel kokkuleppele, et toimes juuni keskpaigas võiks toimuda Süüria vastaspoolte ja välisjõudude esindajatega kohtumine. Aga kelle osalusel – näiteks kas ka Iraan – ja kas üldse see konverents aset leiab, on kahtlane. Hague viitas ka sellele, et opositsiooni relvastamise või-

Süüria Vaba Armeed võitleja annab tuld isetehtud granaadiheitjast.

Foto: Reuters/Scanpix

maluse tõstatamine peaks sundima Bashar al-Assadi režiimi läbirääkimistele.

Nii mõnigi analüütik peab sellist kalkulasiooni aga vigaseks. Kui EL oleks otsustanud

Möödukas opositsioon, keda toetab lääns, on juba kaotanud oma mõjuvõimu.

relvaembargot enne Genfi kõnelusi pikendada, oleks saanud avaldada ka Venemaale survet relvasaadetistega viivitamiseks, mis annaks ehk rohkem ruumi läbirääkimisteks.

„Ma nimetaksin seda tõsiseks valearvestuseks,” ütles Daniel Levy, Londonis asuva analüüsikeskuse ECFR Lähis-Ida programmi juht, pidades silmas Briti-Prantsuse survet embargo lõpetamiseks. „Risk on selles, et eskalatsioon tekitab eskalatsiooni. On suur võimalus, et olukord läheb hullemaks.” Levy sõnul kasvab tõenäosus, et Venemaa asub

Assadit relvastusega varustama. Kusjuures EL-i puhul on saadetal relvastusel ikkagi piirangud, Venemaa puhul aga mitte. Tõepoolest, kui embargo enam ei ole, piirab EL-i seadus relvastuse ekspordi olukorras, kus see „provotseeriks või pikendaks relvastatud konflikte või süvendaks olemasolevaid pingeid”.

Venemaa trikitab

Venemaa esimene reaktsioon EL-i embargo kaotamisele oli selline, nagu analüütikud ennustasid. Asevälisminister Sergei Rjabkov ütles, et see tekitab „otsest kahju” Genfi konverentsile. Rjabkov teatas ka, et Venemaa varustab Süüriat ühe oma kõige täiuslikuma maa-õhk tüüpi raketitõrjesüsteemiga S-300.

Tema sõnul täidab Moskva nii varasemat müügilepingut, kuid see on ühtlasi ka „stabiilseeriv tegur”, mis peaks jahutama „mõningaid tuliseid päid”,

kes tahavad praegusesse konfliktis sekkuda.

S-300 on nimetatud oluliseks kaaluks. See annaks Assadile heidutusvõime võimaliku lennukelauala kehtestamise vastu, kuid teisalt võiks tähendada ka Iisraeli otsesemat sekumist. Iisrael hoiataski peaaegu varjamatult, et pommitaks S-300 seadeldised puruks, kuna raketide löögiulatuses oleksid nende õhuruumi sõja- ja ka tsiviilennukid. „Kui saadetised nad peaksid Süüriasse jõudma, siis jumala eest, me teame, mida teha,” ütles kaitseminister Moshe Ya’alon.

Iisraeli mureks on relvastuse sattumine islamiäärmuslastest mässuliste ja ka režiimi toetava Hizbollahi kätte. Selle takistamiseks on nad juba Süüriasse õhulööke korraldanud.

USA on seni jäänud seisukohale, et opositsioonijõude ei relvastata, kuid Briti ja Prantsuse vastupidistele seisukohadele avaldati Washingtonis toetust. Samal ajal mõisteti hukka Venemaa teade raketitõrjesüsteemi kohta. ●

Suur risk: relvad liiguvad äkki valedesse kättesse

Kui oma retoorikas väidavad London ja Pariis, et opositsiooni relvastamisega ähvardamine ärgitab Assadi läbirääkimistele, siis võimalik on ka teistsugune tulemus: relvastamise lubamine vähendab hoopis opositsiooni tahet läbi rääkida. Kui Genfi kõnelused peaksid läbi kukkuma, siis peaksid prantslased ja britid oma mässuliste antud lubadusi täitma asuma.

Tegelikult oleks nende relvastamine keeruline ja potentsiaalselt tahtmatute tagajärgedega. Nagu öeldud, on London ja Pariis lubanud relvastada „möödukaid” valitsusvastaseid, mida pole võimalik täielikult tagada. Viimane, mida Cameron või Hollandel kuulda ja näha tahaksid, on Briti ja Prantsuse relvastuse jõudmine al-Qaida ja teiste äärmuslaste kätte.

Britid hoiavad afgaane vangis

Suurbritannia väed hoiavad Afganistani Helmandi provintsis Camp Bastioni baasis kinni kuni 85 Afganistani kodanikku, mis BBC valduses olevate dokumentide andmeil võib olla ebaseaduslik kinnihoidmine ja interneerimine.

Kaheksa mehe heaks tegutsesid Briti advokaadid teatasid, et sõdurid arreteerisid nende kliendid haarangute käigus Helmandi ja Kandahari provintside küldes ning neid on süüdistust esitamata kinni hoitud 8–14 kuud.

Suurbritannia kaitseministeerium väidab, et inimeste kinnihoidmine Afganistanis on seaduslik ÜRO mandaadi alusel.

Afganistani rahvusvaheliste julgeolekujõudude osana riigis tegutsevatel Briti vägedel on lubatud kahtlusaluseid vahistada 96 tunniks. Erandlikel asjaoludel, näiteks kriitilise tähtsusega luureandmete kogumiseks, võib neid ka kauem kinni hoida. ● Delfi

Rõivabränd Marimekko sattus piinlikku skandaali

Soome ajaleht Helsingin Sanomat avalikustas eile pikantse tõsiasja, et rahvusvaheliselt tuntud rõivafirmale Marimekko kavandatud kangas „Metsaravina” on pea üks ühele Ukrainas kunstniku maali koopias.

Marimekko on kangadisaini kopeerinud otse ukrainlanna Maria Primatšenko maalilt „Rott teel”. Kangal kujutatud puud on maali nii selge koopias, et seda märkab igaüks kaht pilti võrreldes.

Kangakavandaja tegu jäi saladusse kuueks aastaks. Marimekko kuulis plagiaadist alles siis, kui Helsingin Sanomat firmaga lugeja vihje peale ühendust võttis. „Informatsioon selle kohta, et kanga alusena on tegelikult kasutatud teise kunstniku tööd, on meile suur šokk ja sügav pettumus,” ütles Marimekko kunstiline juht Minna Kemell-Kutvonen Helsingin Sanomatele.

Plagiaadi toob veelgi nähtavamalt esile see, et kanga motiivi kasutatakse kaunistusena ühel Finnairi lennukil. ● Delfi

NO99 KÜLASTAB TAAS VENEMAAD

Sel ja järgmisel nädalal annab NO-teater Venemaal neli etendust kahe lavastusega. Ene-Liis Semperi ja Tiit Ojasoo lavastus „Iga eht südamelööök” etendub Omskis rahvusvahelisel festiva-

lil; Ojasoo lavastust „Pedagoogiline poeem” mängitakse Voronežis. Viimastel aastatel on NO99 lavastusi mängitud Venemaal – Peterburis, Moskvas ja Permiskordult. **EPL**

PÖLLU MAASTIKUD KUMUS

Kumu graafikakabinetis saab vaadata Kaljo Põllu näitust, kus on eksponeeritud teosed graafikasarjadest „Eesti maastik”, „Kodalased” ja „Kalivägi”. Näituse kureeris Anne Untera. **EPL**

TURG KULTUURIKATLAS

Laupäevast läheb lahti Kultuurikatla Aia turuhooaeg. 1. juunil toimub Kirbuturu festival, kuhu on oodatud kõik huvilised nii oma riidekappi uuendama kui ka tühjendama. **EPL**

Edith Karlson: mida hullem piirang, seda paremini liigub mõte

Intervjuu

Tanel Veenre
toimetaja

Skulptor Edith Karlson on Linnagaleriisse mananud betoonist kujude kogukonna, mis näitab oma ähvardavat silmitust.

Edith Karlsoni Linnagalerii näitus on sugestiivne kogemus – seista kesk tummade kujude betoonhalli armeed.

Kui näituse saatetekst räägib Karlsoni loomingust kui Eesti mõistes autsaiderkunstist, siis tegelikult on see palju elusam, meenutades just parimat kunsti metropolide galeriist. Lihtne kujund on ristatud võimega tekitada mällu- sööbivat atmosfääri.

Kuigi väljapaneku kohal hõljub mingi kummastatuse vaim, on tegu igati jõulise (kuid piisavalt tundliku) seisukohavõtuga, mis laeb vaataja mälukaardi eri tähendustega Jaapani animatsiooniidest kuni moemaailma antigramuurini. See on tänapäevane kolmemõõtmeline ja ruumiga suhestuv kunstiloome.

●● Edith, sinu näituse esimeses saalis on jõudu, mis kindlasti tuleb oluliselt ka objektide paljususest – hüpnootiline armee, mis põrnitseb iseendasse. Kas seda tööd on võimalik ka osadeks jaotada? Millist mõju võiks omada üksik osa?

Ma kujutan neid vabalt ette nii väiksemates gruppides kui ka täiesti üksikuna. Nad on ju igaüks oma nägu ja tegu. Kui nad oleksid väiksemates gruppides, oleks tõenäoliselt

tust peavoolu galeriis? Mida see sulle annab?

Olen selle endale väga iseenestmõistetavaks mõelnud, et võiks vähemalt üks isiknäitus aastas olla ja seda just nn peavoolu galeriis.

Miks? Esiteks, ma olen vabakutseline kunstnik ja see on minu töö selle sõna kõige otsemas tähenduses ning teiseks on see ainuke võimalus inimestele näidata, millega ma tegelen. Galerii annab mulle võimaluse näidata, et ma ei tee kunsti oma lõbuks ja iseendale.

●● Kui palju mõtled kaasaegse kunsti kui väga reglementeeritud ja tegelikult piiratud sõnavaraga

süsteemile? Kuidas see mõjutab sind kunstnikuna?

Mulle meeldib mõelda, et ma üldse ei mõtle selle peale, ühtlasi tean, et valetaksin, kui seda ütleksin.

Üldiselt olen aru saanud, et igasugused piirangud mõjuvad mulle päris hästi, mida hullemad ja lollimad, seda parem. Sellised olukorrad tekitavad minus jonnit ja see lööb mul alati mõtte liikuma ja paneb tööle.

Edith Karlson
skulptor

Galerii annab mulle võimaluse näidata, et ma ei tee kunsti vaid oma lõbuks.

lihtsam hoomata nende üksiteisest erinevust ning täiesti üksikuna oleks lihtsam objekti isikustada.

●● Millistes teistes keskkondades (või ideaalruumides) kujutad oma tööd ette?

Absoluutselt igal pool. Nii üksikuna kui ka gruppidega. Mõnes mahajäetud mõisas. Keset maanteed, metsa või randa, ligi valgumas nagu udu. Riigikogu ja kiriku ees.

●● Kuidas üldse mõtled näi-

Edith Karlson Linnagaleriis oma betoonhalli armee seas

Foto: Priit Simson

●● Tundub, et oled praegu heas hoos – kuhu pööratud?

Nüüd kohe pööratud Viini. Lähen sealsele kunstnikurühmituse Gelitin projektile appi (gelitin.net/pages/loch). Siis 17. juulil avan Hobusepea galeriis oma näituse „Draama on sinu peas III”. Ja edasi ikka sinna, kuhu elu mind viib. ● Karlsoni näitus „Draama on sinu peas II” on Linnagaleriis avatud kuni 16. juunini.

CV

Edith Karlson

Sündinud 7. veebruaril 1983

Lõpetanud 2008. aastal Eesti kunstiakadeemia skulptuuri magistriõppe

Valik isikunäituseid:

●● 2013 „Draama sinu peas”, Berliin

●● 2011 „Koertenäitus”, Draakoni galerii
●● 2009 „Tsirkus”, Hobusepea galerii
●● Tuntuim projekt avalikus ruumis: improvisatsiooniline ninasarvik, kelle sarv toetab Tauno Kangro „Korstnapühkija” tagumikku (2010).

Eesti uus sõjafilm „1944” otsib raha ja näitlejaid

Kui Eesti riik filmile öla alla paneb, saab loota, et rahakotirauad avavad ka Soome produtsendid.

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Uus Eesti sõjafilm „1944” ootab praegu Eesti filmi instituudilt rohelist tuld, soovitud raha saamise korral selgitatakse järgmisena välja osatäitjad ja teised filmiga seotud töötajad. Umbes pooleteist miljoni eurose eelarvega filmi tootmiseks küsis Taska Film maikuu instituudile esitatud taotluses 396 200 eurot. Produtsent Kris Taska sõnul oodatakse otsust enne jaanipäeva, seni ei pea filmitegijad korrektseks oma plaanidest liiga palju rääkida.

Varasemast on teada, et filmi lavastajaks on kutsutud Elmo Nüganen ja stsenaariumi autor on Leo Kunnas. „Kunst-

nik on Kalju Kivi ja kostüümikunstnik on Mare Raidma,” lisas Taska.

Osalejate väljaselgitamiseks käivad juba proovivõtted.

„Kui kogu juriidiline pool läheb nii, nagu me loodame, siis me saaksime võtetega alus-

Kris Taska: soomlastel on selliste mastapsete filmidega kogemusi.

tada selle aasta sügisel,” ütles Nüganen. „Võtteperiood läheb siis eeldatavasti kahe aasta peale, sest meil on vaja ka suvist aega.”

Aastapäevaks ei valmi

Lisarahastust loodab Taska Film saada Soomest. „Me oleme varemgi soomlastega koostööd teinud – „Nimed mar-

mortahvlil” valmis koos Ilkka Mattilaga ja „Puhastus” koos Markus Seliniga Solarfilmist,” ütles Taska. „Oleme mõlemaga filmis osalemisest rääkinud ja mõlemad on asja vastu huvitunud, aga konkreetselt ei taha rääkida enne, kui kõik otsad on kokku tulnud.”

Taska lisas, et kui filmi „Nimed marmortahvlil” kutsuti tegema operaator Sergei Astahhov Venemaalt ja monteerija Jukka Nykänen Soomest, siis praeguse plaani järgi eelistaksid tegijad kasutada mõlemas rollis soomlasi. „Meil on paar väga tugevat kandidaati,” ütles Taska. „Soomlastel on selliste mastapsete filmidega kogemusi.”

Alguses loodeti film valmis saada 2014. aastaks ehk selles näidatud sündmuste 70. aastapäevaks. Kui nüüd kõik läheb tegijate plaanide kohaselt, võiks film jõuda kinodesse 2015. aasta veebruaris. ●

Filmi „1944” lavastaja on Elmo Nüganen.

Foto: Rauno Volmar

Eesti filmid Cannes'is

Festivalide agentidele mõeldud suletud linastustel näidati Cannes'i filmifestivalil ka kaht eesti filmi: Veiko Õunpuu „Free Range” ja Ilmar Raagi „Kertu”, samuti Eesti ja Gruusia ühisproduktiooni „Mandariinid”.

„Festivalidele valivad filme esmalt eelvalijad, kes peavad tutvustama oma valikut põhilijatele,” selgitas filmi „Free Range” produtsent Katrin Kissa kadalippu. „Meie film on praegu mitmest eelvalikust läbi käinud ja nüüd ootame järgmist faasi. Iga filmi rahvusvahelise levi mõttes on väga oluline, kus see esilinastub. Igas regioonis on rohkem ja vähem olulised festivalid, võimalused tuleb kaardistada.”

Elu nagu Ameerika mägedel

Intervjuu

Vilve Torn
vilve.torn@epl.ee

Eesti sclerosis multiplex'i ühingute liidu juhatuse esimees Pille-Katrin Levin: Õppige haigust märkama!

●● Eile tähistati kogu maailmas ja ka Eestis sclerosis multiplex'i (SM) päeva. Mis on selle olulisim sõnum?

Ühiskonna harimine. Kui SM-i olemusest ja sümptomitest rohkem räägitakse ja kirjutatakse, on eelarvamusi ja väärarvamusi vähem. SM on ettearvatu kuluga haigus, millega kaasnevad tasa-kaalu- ja nägemishäired või ei saa näiteks ühel hetkel enam sõnu suust. Mina olen küll käigu pealt tänaval kõhuli lenanud, aga kuigi jalad streigivad, on mu mõistus ometi kogu aeg selge. Need on nähtavad sümptomid, mille põhjal on väga kerge valesid järeldusi teha. Enim levinud hoiak on ikka selline: nii noor ja juba keset päeva purjus.

●● On ka sümptomeid, mis kohe silma ei torka.

SM kulgeb igal inimesel erinevalt. Mõni patsient võib näiteks valesid lõhnu tunda, kellelgi võib tekkida pidev tunne, et lai vöö on tugevasti ümber rindkere tõmmatud. Kõrvaltvaataja ei oska seda märgata, aga SM-iga inimese elu muudavad need olukorrad keeruliseks.

●● Nende eksiarvamuste vältimiseks tegite sel aastal suisa telesaadet?

Seda näeb esimest korda 9. juunil kl 9.30 Kanal 2-s, kuid suve jooksul korratakse seda loodetavasti veel paar korda ja pannakse üles ka telekanali kodulehele. See on küll väga lühike saade, kõigest 20 minutit, aga siiski suur samm edasi. Klipis räägivadki kuus SM-iga inimest näitleja Elina Pähklimele oma loo. Telesaate valmimise ajal küsitles filmigrupp ka juhuslikke möödakäijad, kui palju nad SM-ist teavad. 80% polnud sellest kuulnudki.

●● Telesaatel on ka teine eesmärk: et me oskaks peamiselt SM-i sümptomeid ära tunda.

Kui on ikka pilt silme ees udune või käsi-jalg ei kuuletu, tuleb perearsti juurde minna. Ja kui sul on kord sellised sümptomid esinenud, ei maksa neid eirata – need tuleb mälu registreerida. Kindlasti on inimesele kontrollivat ravi vaja võimalikult kiiresti. Eesti suur õnn on see, et meil on veel piisavalt häid neurolooge, kui on vaja kohe vastuvõtule pääseda.

●● Eestis põeb SM-i u 1500 inimest. Rahva koguarvu vaadates pole see väga suur hulk.

See on hinnanguline arv, kuid lisage siia haigete pereliikmed,

Eesti sclerosis multiplex'i ühingute liidu juhatuse esimees Pille-Katrin Levin

Foto: Ilmar Saabas

sõbrad, tööandjad – neid puudutab see samuti.

●● Millises seisus on SM-i ravi Eestis?

Nii ja naa. Esimese valiku ravimid on 100% kompenseeritavad kõikidele vajajatele, aga siit edasi muutub asi keeruliseks. Uute ja tõhusate ravimite turule tulek võtab Eestis kahjuks meeletult kaua aega. SM-i ägedamate vormide raviks on mujal maailmas võimalus, mis Eesti haigetel veel puudub. Üks SM-i haige otsustas pärast paariaastast välismaal elamist sinna jääda-

SM ei ole nakkav ja võib avalduda väga erisuguste sümptomitega.

gi. Riik kutsus talente tagasi. Ka tema tahtis tulla, kuid ravim, mis tema haigusevormile tõhusalt mõjub, on Eestis kättesaamatu.

●● Miks?

Siin on mitmeid vaidluskohi. Praegu on olukord selline, et asja üle otsustavad ametnikud tahavad, et teise valiku raviks kasutatavaid tablette annaks ainult arst ja omapäi neid apteegist osta ei tohiks. Mina leian, et arstil pole turvaline anda patsiendile poole aasta varu korraga kätte.

Teisalt on pidev eriarsti vahet saamine tableti saamise eesmärgil patsiendile kulukas. Ida-Virumaal elav haige peab arsti juurde tulekuks sõitma Tallinnasse või Tartusse. Liidame siia juurde nüüd

aja- ja ka rahakulu. Seda ei usu ma ka, et tabletiravi tulles hakkavad kõik tohtrid neid väga agaralt välja kirjutama ja loobuvad süstidest või tilgutavatest ravimitest. See pole loogiline – kui haigele sobivad esimese valiku ravimid, ei hakka keegi uisapäisa ravi vahetama.

●● ESMÜL alustab selle aasta oktoobrist koostöös Eesti reumaliiduga Eestis harivat projekti?

Plaanime koos reumaliiduga teabetunde (ka vene keeles) kõigis Eesti maakondades, kus räägitakse nii reuma kui ka SM-i olemusest ja sümptomitest. Osalevad füsioterapeudid ja taastusraviarstid. Teabetundide peamine eesmärk on harida maakonna suuri tööandjaid, et nad ei kardaks palgata reumahaiget või SM-iga inimest.

Kui tööandjad on vajadusel valmis muutma oma töökohati ergonomilisemaks või teevad ajakohandusi, siis kroonilist töö põdevast haigestustavamat ja lojaalsemat alluvat nad ei leia.

●● Tööandja eest ei tasu oma haigust varjata?

Eks tööandjaid on mitmesuguseid. Tean juhtumit, kus üks noor naine ütles töövastlusele otse, et põeb SM-i. Loomulikult ei osutunud ta valituks, kuigi tema teadmised ja oskused olid tasemel.

Aga kui mõistlik tööandja teab alluva haigusest, ei saa see töökoha saamisel takistuseks.

●● Mõni positiivne näide mõistlikust ja heast tööandjast?

Lääne-Viru sclerosis multiplex'i ühingu esinaine töötab Rakvere lihaskombinaadis. Tema ei häbenenud oma haigust ja rääkis sellest. Tulemusena tegi tööandja talle parkimiskoha otse sissepääsu juurde, et töötaja ei peaks tasakaaluhäirete tõttu liiga pikka maad käima. See on näiliselt väike asi, aga näitab tööandja südamega suhtumist.

●● Olete juhatuse esimehena ametis kolmandat aastat. Mida tänna kõige rohkem soovite?

Tunnen kõige suuremat vajadust elementaarse tegevustootuse järele. SM-iga inimesele (eriti kui ta on äsja diagnoosi saanud) oskab parimat nõu ja tuge pakkuda teine SM-iga haige. Küsimus on selles, et liiga paljud tegevused saavad toimuda üksnes vabatahtlike õhina põhjal. Edasist tööd ja organisatsiooni arengut on projektipõhises maailmas väga raske planeerida. Sel aastal olen väga tänulik hasartmängumaksu nõukogule, kes eraldas teatavate teabetundide korraldamiseks ja veel mõneks suuremaks ettevõtmiseks, kuid kas see korraldub ka järgmisel aastal?

●● Olete ise SM-iga elanud juba 20 aastat?

Nii see on ja ma olen oma kaaslasega harjunud. Elan täisväärtuslikku elu ja saadan tütre sügisel esimesse klassi. Me liidus naerame ikka, et SM tababki ilusaid, andekaid ja haritud noori. Ja igav pole meil ka, sest kogu elu on nagu Ameerika mägedel – ikka täie hooga üles ja alla. ●

Keskkond ja pärilikkus

Sclerosis multiplex on kõige sagedamini esinev noorte täiskasvanute kesknärvisüsteemi haigus, mille esimesed sümptomid ilmnevad sageli 20. ja 30. eluaasta vahel. Eestis põeb SM-i umbes 1500, maailmas 2 mln ini-

mest. Naised haigestuvad kaks korda sagedamini kui mehed. SM-i tekkepõhjusti veel täpselt ei teata. Arvatakse, et haigus tekib teatud keskkonna ja pärlilike tegurite koosmõjul.

Lisainfo: www.smk.ee

SaloCenter

Narva mnt 9

www.SaloCenter.ee

KOOLINOORTE ÜLIKONNAD
nii müük, kui laenutus.

Too see reklaam meile ja saad ülikonda ostes või laenutades **-20%**

S
SPORT

VARESE VIIGISTAS

Itaalia korvpalliliiga teises poolfinaalkohtumises alistas Janar Taltso koduklubi Varese Cimberio Kristjan Kanguri Siena Montepaschi 64 : 62 ja viigistas seeria üldseisuga 1 : 1. **Delfi**

JUHKAMI SAKSAMAALE

Eesti võrkpallikoondise ja Tallinna Selveri nurgaründaja Martti Juhkami mängib järgmisel hooajal rendilepingu alusel Saksamaal TV Bühli meeskonnas. **Õhtuleht**

ZIDANE MADRIDI

Hispaania jalgpalliklubi Madridi Reali president Florentino Perez kinnitas, et Prantsusmaa legendaarsest mängijast Zinedine Zidane'ist saab tiimi spordidirektor. **Soccernet**

MAADLUS PÄÄSES EDASI

Rahvusvaheline olümpiakomitee (ROK) valis maadluse, squash'i ja pesapalli edasi septembri alguse istungile, kus tehakse lõplik valik, milline ala pääseb 2020. aasta OM-ile. **EPL**

Itaalia täht proovib tiitlikogusse lisada ka Eesti velotuuri etapivõidu

Tour of Estonia soosikut on raske ennustada, kuid eestlased panustavad Gert Jõeäärle.

Aet Süvari
aet.suvari@epl.ee

Esimese Eesti velotuuri kuulsaim nimi on kindlasti Davide Rebellin, 41-aastane Itaalia rattaproff. Vanameister pole kuulus mitte üksnes oma väljapaistvate tulemuste poolest, mille seas on nii eri veloturide etapivõite kui ka kuulsate ühepäevaklassikute tiitleid, vaid ka skandaalse dopinguproovi tõttu, mis sundis teda 2009. aastal tagastama Pekingi olümpial meeste grupisõidus võidetud hõbemedali ja kandma kahe aasta pikkust võistluskeeldu.

Rebellin naasis 2011. aastal rattasporti, alguses Michele Guerciotti ja seejärel Meridiana-Kamen kontinentaalmeeskondades, kuni liitus selle hooaja alguses Poola pro-kontinentaalmeeskonnaga CCC Polsat Polkowice.

Eilsel pressikonverentsil polnud Rebellinil veel siiski aimu, kas ta võiks oma muljetavaldavasse tiitlitepagasisse

Davide Rebellin tunnistas eilsel pressikonverentsil, et Eesti on talle veel võõras.

Foto: Tanel Meos

peagi lisada ka Eesti velotuuri mõne etapivõidu – Eesti on talle esialgu täiesti võõras ning tuuri rajaprofil talle samuti veel tundmata. „Olen Eestis esimest korda ning ei tea veel midagi,” rääkis Rebellin eile pressikonverentsil prantsuse keeles, mida tõlkis Rene Mandri. „Oleme siin päris hea

meeskonnaga, meil on mõned kindlad sprindimehed kaasas – üks vaatame, kuidas meil mineva hooaja hakkab ja käitume vastavalt sellele. Aga võimaluse korral proovin ikka ka ise midagi saavutada.”

Tema sõnul on klubi suurim eesmärk sel aastal Poola velotuuri, mis kuulub ka pro-

tuuride kategooriasse. „See on kindlasti meeskonna jaoks A ja O. Minu enda jaoks on kindlasti olulised ka Itaalia meistrivõistlused, kus üritan hästi esineda,” rääkis veteransõitja, kes pole enda sõnul veel karjääri lõpetamist plaani võtnud. „Unustan, et järgmisel aastal sõidan veel kindlasti, võtan aas-

ta-aastalt ja vaatan, kuidas mul motivatsiooni jagub. Praegu mulle meeldib võistelda ja rattaga sõita.”

Jõeäärle hea vorm

Eestlaste ridades sõidavad sel aastal Eesti rahvuskoondise sarkides kaasa Rene Mandri, Alo Jakin ja Gert Jõeäär. Mandri ja Jakini sõnul pole koondisel esialgu väga kindlat plaani paika pandud, kuid suure tõenäosusega mängitakse Jõeäärle peale, kes võiks eestlastele tuuri lõpuks sinise liidrisärgi välja võidelda. „Tundub, et Gert on praegu parimas vormis, ja tuuri etappide arvestades on ta ka kõige võimekam, kelle peale mängida,” sõnas Jakin. „Samas on rattasporis alati natuke raske midagi ette ennustada.”

Tuuril kõige esimese sarginumbriga startiv Mandri ütles samuti, et on valmis Jõeäärle aitama, kuid avaldas lootust, et võimaluse korral saab kodusel Tartu GP-l siiski ka ise etapivõitu püüda. „Kõik sõltub sellest, mis tulemus selleks hetkeks on – kas pean isiklikud ambitsioonid alla suruma ja võistkonnakaaslast aitama või saan ka ise võidu peale sõita,” rääkis ta. ●

Võidukas Kaia Kanepi: ma ei läinud matšil närvi

Eesti esireket Kaia Kanepi alistab French Openi avaringis 7 : 6 (7 : 3), 6 : 2 Klára Zakopalová (Tšehhi) ja kohutub ilmselt juba täna järgmises ringis šveitslanna Stefanie Vögelega (WTA 56.).

Kanepi juhtis esimeses setis 5 : 1, kuid vastasel õnnestus viigistada ning sett kiiresti lõppmängu viia. „Alguses mängisin väga hästi, siis oli jällegi vastane parem. Mul olid võimalused, aga need jäid kasutamata,” vahendas Kanepi emotsioone oma kodulehel. „Aga ma ei läinud närvi, kui vastane oli eduseisu tasa teinud. Kui seis oli 5 : 5, mõtlesin, et ma ei kingi talle midagi ja ta peab ise punktid võtma, kui tahab. Sellise mõttega mängisin edasi.”

Kanepi lisas, et ideaalselt kulgeb mäng väga harva, kuid siis tulebki eri olukordadega hakkama saada ja eile ta seda suutis. ● **EPL**

Hollandi võrkpallur võidi tappa äritüli pärast

Hispaaniast sidruniistandusest maetuna leitud 35-aastast Hollandi võrkpallurit Ingrid Visserit ja tema 57-aastast elukaaslast Lodewijk Severini oli enne tapmist päevi piinatud. Uurijad usuvad, et Visseril ja Severinil olid tapjatega „teatud ärialased erimeelsused”, võimalik, et kinnisvaraäris. Väidetavalt olla Severin laenanud suure summa raha ning läinud seda tagasi nõudma. Kolm meest on arreteeritud, üks neist on 36-aastane hispaanlane Juan Cuenca Lorente, endine CAV Murcia võrkpallimeeskonna ametnik, kelle klubis mängis Visser 2010.–2012. aastal. ● **Delfi**

Juunioride edu võib Brasiilia koondise Eestisse tuua

Juunioride võrkpallikoondisel on MM-iks valmistumiseks rahalised vahendid olemas.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

Kolm nädalat tagasi pakus U-21 vanuseklassi koondis suurepärase positiivse elamuse, jõudes 14-aastase pausi järel MM-ile. Alaliit oli tänavu-

se eelarve koostamisel suurturniirile pääsemisega juba arvestanud ja selleks 15 000 euro suuruse summa kalkuleerinud.

Kolmandiku rahast moodustab Eesti olümpiakomitee iga-aastane toetus Eestit esindavale noortekoondisele, ülejäänul on võrkpalliliidu peasekretäri Tarvi Pürni sõnul sõlmimisel viimased kokkulepped. „Laias laastus võiks selle rahaga välja tulla. FIVB [rahvusvaheline alaliit] katab ka

suurturniiri lennupiletid, ainsaks suuremaks kuluks jääb pikk ettevalmistusperiood,” selgitas ta.

Juunioride koondise esimehe kuuajane laager algab juuni alguses, pärast väikest pausi järgneb teine samaväärne tsükkel. Sinna jääb ka välislaager kontrollmängudega, kus on õhus nii Tuneesia kui ka Türgiga kohtumise variandid.

Siinsetele võrkpallisõpradele vast kõige magusam uudis

Eelmised edukad

Enne tänavust edu pääses Eesti võrkpallikoondis juunioride MM-ile 1999. aastal. Toona kuulusid meeskonda paljud praegused täiskasvanute koondise liikmed: Kert Toobal, Argo Meresaar, Jaanus Nõmm-salu, Raimo Pajusalu, Kristjan Õuekallas. Tais toimunud turniiril jäi Eesti jagama 13. kohta.

on aga see, et pärast jaanipäeva on suure tõenäosusega Eestisse oodata maailma absoluutsesse tippu kuuluvat Brasiilia universiaadi- ja U-21 vanuseklassi koondist. „Päris sajaprotsendilise kindlusega ei saa seda veel välja öelda, aga esialgne kinnitus on olemas ja peagi saadame välja ka ametliku kutse. Küll on aga selge, et sellise võimaluse tekkimine on mõõdetav otseselt seoses U-21 koondise eduga,” lausub Pürni. ●

LOE SELLE NÄDALA MAALEHEST:

Appi, viisavabadus!

» Setumaa elanikud kardavad Eesti-Vene piirilepingust enam viisavabadust Venemaaga, mis tooks nende kanti palju kahtlasi tegelasi.

Maaleht
HEA EESTI LEHT

SEIS
СТОЙ STOP
EESTI PIIR
ЭСТОНСКАЯ ГРАНИЦА
ESTONIAN BORDER

LOE VEEL:

- » **MESINIKUD JA PÖLLUMEES** läksid mürgipritsimise pärast riidu.
- » Miks **JAAN REKKOR** teleseriaalides aina võmme mängib?

Sel nädalal
Metsaleht

Mikk Pahapill: mul on ehk suurem eeldus vigastusi saada kui teistel

Intervjuu

Andrus Nilk
reporter

Kümnevõistleja Mikk Pahapill tunnistab, et peab tervise nimel end treeningul palju tagasi hoidma.

●●Mikk, millised asjaolud sinu harjutamisõhinat praegu mõjutavad?

Paljud sportlased treenivad ja võistlevad üldjuhul spordiar mastusest. Paljud neist panevad sporti ka oma raha. Mulle meeldib väga kümnevõistlus. Isegi perioodidel, kui ei saa selle eest midagi ja tuleb enda raha mängu panna. Ma ei saa ümbritsevat olukorda muuta. Kuid saan muuta enda suhtumist ja vastavalt sellele tuleb tegutseda.

Kümnevõistlus on raske, vigastustealdis ala. Traumad on spordis sageli paratamatus. Pean endast välja võtma nii palju kui võimalik.

●●Kas oled mõelnud, miks vigastused sind viimastel aastatel vaevavad?

Võib-olla on mul tavapärasest rohkem eeldusi vigastada saada. Keha ei võta suuri treeningukoormusi väga hästi vastu. Vigastuseriski saaks vähendada, kui mul oleks võimalik välislaagrisse oma füsioterapeut kaasa võtta. Praegu pole see võimalik, aga ma pean vahepeal lõunamaa soojas kliimas harjutama. Aga vigastuserisk on alati olemas. (Eestis saab Pahapill Eesti kergejõustikutuliidu kulul korra nädalas massaaži – A. N.)

Mõnikord veab, et keha peab suurele koormusele vastu. Mõnikord pean vähem treenima, et liigesed ja lihased tervena hoida.

●●Kellelt said tuge aasta tagasi, kui taastusid ölaoperatsioonist?

Inimesed minu ümber moodustasid sümbioosi. Alates treenerist, perest, sõpradest, toetajatest. Hea sõna ja sooja suhtumisega aitavad haigla arstid ja õed. Nende positiivsus tugevdas minu motivatsiooni, mis pani taas töötama.

Eestist on piisavalt kümnevõistlust ja kergejõustiku armastavaid inimesi. Pean väga tähtsaks, et Škoda on jätkanud viimasel kahel raskel aastal minu toetamist. Nad ei ole vaadanud, kas minu toetamine toob ettevõttele kasu või kahju. Ka teiste abistajatega on mul head, inimlikud suhted. Nad ei soovi saada mingit kasu, neid kannustab soov aidata. Tagasi võivad nad saada häid emotsioone, kui mul hästi läheb.

Alati oleks võimalik luua paremat süsteemi, kui raha

19. mail osales Mikk Pahapill heitjate seeriavõistluse esimesel etapil Audentese staadionil.

Fotod: Andres Putting

oleks rohkem. Oleme väike riik, me ei saa endale lubada sama, mida lubavad suurte riikide sportlased, see on arusaadav.

●●Millised sihid seadsite treener Remigija Nazarovienega sügisel, kui võisid jälle tugevamalt treenida?

Tegime väikesed muudatusi. Otsustasime, et pigem harjutan natuke vähem, aga proovin olla kogu sügise terve. Oleme otsinud palju eri harjutusi, et traumadest hoiduda, vastasel

le. Loodetavasti pakkusime sportlastega piisavalt häid emotsioone.

●●Moskva MM-i kümnevõistluse A-norm on 8200 punkti, mille kogumise saad võtta sihikule juuni lõpus Tallinnas Euroopa karikavõistluse superliigas. Mis eesmärgiga valmistud?

Soovin teha korraliku võistluse ja aidata meeskonda. Võistlus ise näitab, millise lõpptulemuse teen.

Meil on suured traditsioonid: esimene olümpiamedalist Aleksander Klumberg-Kolmpere peaaegu sada aastat tagasi, Heino Lipp, Fred Kudu, Rein Aun ja sealt edasi. Seda oleks nukker prügikasti visata. Meil on teadmisi ja pärilikke eeldusi olla kümnevõistluses maailmas konkurentsivõimelised.

Loodan, et meie kümnevõistluse kultuur ei kao.

●●Ei usu! Kuu aega tagasi kogus USA-s õppiv Maicel Uibo tubli isikliku rekordi 8223 punkti.

Aga kui noored mehed lahkuvad Eestist, pole meie treeneritel kellegagi siin edasi töötada.

●●Üks Uibo äramineku põhjusi peitus tema tõdemuses: „Oleksin koju jäädes võinud nälga jääda.” Vähemalt üks meie kümnevõistlejatest saab harjutada ja areneda nii, nagu soovib. Süsteempõhine areng oleks alale

Pahapill ütleb, et tema eesmärk on minna tervena võistlema.

ja sportlasele kindlasti tervislikum. Abistamised kestavad üldjuhul lühikest aega. Sportlane ei saa midagi pika perspektiiviga üles ehitada.

●●Kas elad hooaeg korraga?

Praegu võin öelda, et elan päev korraga. Muidugi sportlane peakski treenimist võtma päev korraga, kuid paremini korraldatud süsteemis elatakse olümpiatsükli kaupa. Seatakse eesmärgid aasta kaupa ja vastavalt sellele valmistatakse. Maailmaklassis konkurentsi pakkumiseks on vaja samal tasemel

keskkonda. Kui seda keskkonda pole, on raske loota tipptulemusi. See on paratamatus, millega sportlane ei saa oma pead palju vaevata. Kui on väga raske hetk, motiveerib ainult tahe teha kõige paremini.

●●Kui palju annad Remigijale treeningul märku, et hoogu tuleb maha võtta?

Eks me vahetame ikka hetkeolukorra üle infot ja arutame, kuidas leida kõige paremaid lahendusi. Meie eesmärk on minna tervena võistlema. Me pole robotid, vaid inimesed. ●

Kodus loodab võistluspingele vastu pidada

Mikk Pahapilli isiklikud rekordid on pärit viimasest paarist kolmest hooajast, kuid nende parandamisele ta väga ei mõtle. „Pigem soovin teha kogemustele tuginedes veel ühtlasema kümnevõistluse kui kaks aastat tagasi Götzises,” meenutas Pahapill võistlust, kus ta püstitas isikliku rekordi 8398 punkti. Tõkkejooksu aeg oli toona 14,70, tippmark on aga 14,14. Kaugushüppes jäi punktivaru.

„Paremini saanuks kõrgust hüppata. Tegin seitse ala enam-vähem hästi. Kettaheide, teivashüpe ja odavise õnnestusid kõige paremini. Kokkuvõttes realiseerisin ennast väga hästi,” rääkis Pahapill, kelle sõnul on kõrge summa eelduseks korralik ettevalmistus, tugev konkurents ja hea ilm. „Loodan terveks saada, et Euroopa karikavõistluse superliigas kodupubliku toetusel Eesti koondise eest korralikult võistelda. Loodan, et tervis peab ka võistluspingele vastu, tulevad ilusad ilmad ja siis on kõik võimalik.”

ISIKLIKU

Mikk Pahapill

Sündinud 18. juulil 1983

Kümnevõistleja

●●Pikkus 197 cm, kaal 91 kg
●●Kümnevõistluse isiklik rekord: 8398 punkti (2011 Götzises).

Tulemuste areng:

●●2003 – 6773, 2004 – 7194, 2005 – 8149, 2006 – 8002, 2007 – vigastatud, 2008 – 8178, 2009 – 8255, 2010 – 8298, 2011 – 8398, 2012 – vigastatud.

Saavutused:

●●Seitsmievõistluses 2009. aasta sise-EM-il Torinos kuldmedal (isiklik rekord 6362), kümnevõistluses 2011. aasta MM-il 9. (8164), 2010. a EM-il 4. (8298), 2008. a olümpial 11. (8178), 2005. a EK superliigas individuaalselt ja meeskondlikult 1., 2010. a meesk 1., indiv 3.
●●Treenerid: Remigija Nazarovienė, varem Andrei Nazarov ja isa Enri Pahapill (kümnevõistluses 7388).
●●Klubi: TTÜ spordiklubi
●●Haridus: Audentese spordigümnaasium ja TTÜ

Täna Delfi Spordis:
Tour of Estonia
velotuuri algus
sõnas, pildis ja
videos

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

1. JUUNIL KINOS COCA-COLA PLAZA

LASTEKAITSEPÄEV

— *** TULE VEEDA LÕBUS PÄEV KINOS *** —

ERILINASTUS: MINA SUPERVARAS (2010)
EELINASTUS: RIFF 2: TÕUSULAINE

VAATA KAVA: WWW.FORUMCINEMAS.EE

ALATES KL 11.00 TOIMUVAD
KINO 2. KORRUSEL
PLAY-DOH VOOLIMINE,
BEYBLADE SPINNERDAMINE,
JONISTAMINE NING LISAKS
SAAB PANNA ENNAST PROOVILE
ÄGEDAS RALLIMÄNGUS.
PALJU ÜLLATUSI!

TULE VAREM KOHALE!
ENNE FILMI MÄNGUD!

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väärikad kinohommikud
Hüljatud
Filmi juhatab sisse vene keeles Boris Tuch.

Õlimäe öied
HELIKA PIKKOVI FILM

KINODES ALATES 10. MAIST

OLEN NII ELEVEL
ANTONIO BANDERAS, PENÉLOPE CRUZ, CECILIA SUTTA, JAVIER CAMEARÁ, LOLA DUBENES, LOS AMANTES PASAJEROS

PEDRO ALMODÓVARI FILM

30.05	Väärikad kinohommikud: Hüljatud	11:00	Olen nii elevel	15:10 17:50 21:20
	Õlimäe öied	11:20 14:15 19:40	Samsara	17:00 21:05
	Lumivalgeke	13:00 15:45 19:00		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO SÕPRUS
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1955

Marcel VERDÚ
LUMIVALGEKE
16.05
19:00 21:15

30.05	Rohkem kui mesi	17:00
	Lumivalgeke	19:00 21:15

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

AVASTA JÄÄAEG JA RIO TEGIJATE UUS JA HÄMMASTAV MAAILM

Nim Galuu

Varjatud kuningriik
KINODES ALATES 31. MAIST EELINASTUSED JUBA TÄNA!

“OLIN NOOR JA TEGIN TÜKKA...”
JAANUS JANTSON MARGUS PÖLDSEPP MARKO MATVERE

MELANHOOLSED MEESTELAULUD

11. juunil kell 20 Käsmus
Piletid Piletilevist kuni 30. aprillini 12/10 €
www.virufolk.ee/kkk2013

Katusekino sõbrad

Carlsberg elisa PÖFF

KATUSE KINO VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA More Than Honey
VÄRSKE DOKK Markus Imhoof, 2012 / 91 min

HOMME I'm So Excited!
VALITUD HUUMOR Pedro Almodovar, 2013 / 90min

PILETID EELMÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassile.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seansi Katusekinos.
Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

KATUSEKINO.EE
Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

KRISTJAN PILLAK
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutused.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

RAKVERELYL

Köök/Keititiö

lavastaja
andres noormets (endla teater, pärnu)
osades
anneli rahkema (teatteri telakka, tampere)
antti mankonen (teatteri vanha joko, lahti)
hannu salminen (teatteri vanha joko, lahti)
peeter rästas

**Rakvere Teatri suvelavastus
Võsu rannaklubis
21. juunist 14. juulini**

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

Urmas Vadi tragikomöödia
Nukitsamees 50 aastat hiljem

Emajõe Suveteater
www.suveteater.ee

NUKITSAMEES 2
Kammivabriku klubis, Teguri 26, Tartu.

Lavastaja:
Andres Dvinjaninov
Kunstnik:
Kristina Lõuk
Muusikaline kujundaja:
Ardo Rän Varres
Lavastus on inspireeritud
Oskar Lutsu "Nukitsamehest"

28., 29., 30. juuni;
9., 10., 11., 16., 17., 18., 19., 20., 21. juuli
Piletid Piletilevis ja Piletimaailmas
Osades: Ago Anderson (Endla), Raivo E. Tamm, Indrek Taalmaa (Endla), Merle Palmiste (Eesti Draamateater), Peeter Volkonski, Riho Kütsar (Vanemuine), Maria Soomets (Vanemuine)

TRIDENS 1182

Jean GIRAUDOUX

UNDIIN

Sandra UUSBERG (Tallinna Linnateater)
Raivo E. TAMM
Egon NUTER
Liina TENNOSAAR
Maarja MITT (Vanemuine)
Liina OLMARU (Vanemuine)
Rain SIMMUL (Tallinna Linnateater)
Juss HAASMA
Marika BARABANŠTIKOVA (Vanemuine)
Hannes KALJUJÄRV (Vanemuine)
Markus DVINJANINOV (EMTA Kõrgem Lavakool)

Lavastaja: Ain MÄEOTS (Vanemuine)
Kunstnik: Iir HERMELIIN
Muusika: Ardo Rän VARRES
Kostüümikunstnik: Maarja MEERU (Vanemuine)

2012 a. suvelavastuse lisaetendus 2013. aastal
TARTU TOOMKIRIKU VAREMETES
2., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10. augustil kell 19:00
PILETID Piletilevist, Piletimaailmast ja tund enne algust kohapeal
Maikuu piletitel soodushinnad!

TRIDENS 1182

TALLINNA LINNATEATER

Suvelavastus
Pál-tänava poisid
juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

AEG KAUBELDA!
Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietüüpe.
Pakkuda võib lageraidest
harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava
lepiku eest head hinda.
Lõhutud küttepuid
müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Müük

- Müügil kontorilaud. Hind alates 35 eurot sisaldab KM-i. Kasutatud büroo- ja profimööbel. Tähetorni 21-i Tallinn E-R 10-17 Apuneks OÜ

Ost

- OÜ LeFortum teavitab tarbijaid, et laste mänguasi-nukk My Baby N668 ei vasta euronõuetele. Seoses sellega firma OÜ LeFortum ostab need tagasi.

Teenus

- KAARDIDENNUSTAVAD
Tel 900 1727 24h, h 1,09€/min
www.ennustus.ee

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel. ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Tervis

- Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikulidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

Koolitus

- Koolitus, mis tagab töökoha www.piccolokoolitus.ee

EESTI 30. mai 2013
EKSPRESS
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Eesti suurim kinnisvarapettus sai ootamatu lõpu

EKSPRESS PALJASTAB

VÕLTSING

Reformierakonna juhatuse valimistel

Rikaste eestlaste uus eneseleidmise viis – **ayahuasca**

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht EESTI EKSPRESS

Eesti Päevaleht

Südamlik kaastunne
Rein Virule armsa

EMA

kaotuse puhul
Töökaaslased Uponor Eestist

Mälestame head kolleegi

LEO KITTI

Siiras kaastunne lähedastele
Plaaniosakond
Kommunaari päevilt

Avaldame kaastunnet
Svetlana Kalale

TÜTRE

kaotuse puhul
Baltronic OÜ

Su tugev elutahe lõpuks väsis
ja kevadtultes murdus elupuu

Mälestame kallist klassivenda

HEIKI SPITZI

09.01.1959 – 27.05.2013

Avaldame siirast kaastunnet
Marele ja Renele

Klassikaaslased ja
klassijuhataja 10. Keskkoolist

Hüvastijätt
31. mail kl 14.30
Pärname Krematooriumis

Avaldame sügavat kaastunnet
Tiit Jõgile
armsa ema

AINO SOOSAARE

surma puhul
Keila Tarbijate Ühistu

TELEVISION

ETV

- 06.55 Terevisioon
- 08.55 Draamasari Holby City haigla
- 09.55 Terevisioon*
- 11.55 Dokfilm Maailma parim kokk*
- 12.45 Eesti dokk Üheksavägised (Eesti 2010)*
- 13.45 Dokfilm Miks me armastame kasse ja koeri?*
- 14.35 Kuldrannake (Eesti Telefilm 1971)
- 15.05 Raske elu (Eesti 2008)*
- 15.30 Tagamõtsa, 5/5: Pottsepp (Eesti 2012)*
- 16.00 Draamasari Holby City haigla: Võõraste lahkus*
- 17.00 Aktuaalne kaamera
- 17.10 Komöödiasari Hajameelselt abielus)
- 17.35 Draamasari Waterloo Roadi kool
- 18.30 Aktuaalne kaamera
- 19.00 Ringvaade
- 20.05 Kahekõne
- 20.30 Püramiidi tipus: Tehniline kunstiajalugu (ETV 2012)
- 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
- 21.30 Sport
- 21.40 Dokfilm Iga päev on esmaspäev
- 22.10 MI
- 22.35 Richard Wagner 200. Galakontsert Dresdeni Semperoperis
- 00.10 Draamasari Waterloo Roadi kool*
- 01.00 Ringvaade*
- 02.12 ERR-i uudised

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

- ETV2
- 07.10 Animasari Vahva Roosi* 07.20 Animasari Tinga Tinga lood* 07.30 Animasari Samsam* 07.40 Animasari Hiirelabor* 07.45 Animasari Näh* 07.50 Animasari Geronimo Stiltoni lõbusad lood* 08.15 Lastetuba* 08.30 Siiditeel, 7/16 09.00 Ringvaade* 10.05 Eesti lood: Sõjapealik 10.32 ERR-i uudised 17.00 Muusika väikese m-iga* 17.30 Öpiüü: Kolga* 18.00 Kevadlaulud Saaremaal 18.30 Lastetuba: Hea mängukaaslane 18.45 Animasari Arva ära, kui palju ma sind armastan 18.55 Animasari Väike printsess 19.05 Animasari Loomaia tee 64 19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles) 19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles) 20.00 4x4. Magadan (venekelsete subtiitritega), 9/10* 20.30 Erica 21.10 Ahvatlev ettepanek 21.30 Unustatud filmid Lapsepõlv 22.00 Vene draama Film Anna Ahmatovast* 22.55 Sass, kes kõnnib oma-pead 23.45 Maradona (Hispaania/Prantsuse 2008) 01.25 ERR-i uudised
- Kanal 11
- 06.15 Totaalne ärkamine! 09.00 Doktor Oz*: Vastuoluline tervendaja 09.55 Ellen 10.50

KANAL 2

- 06.00 Punased roosid*, 516
- 06.45 Joonissari Karlsson katuselt: Väikevenna sünnipäev – Viimane osa!
- 07.10 Joonissari Zig ja Sharko
- 07.35 Joonissari Multimaania
- 08.00 Reporter*
- 09.00 Roosa teemant*, 124
- 10.00 Küladetektivid*, 43: Viimane vorst
- 11.00 Kodus ja võõrsil*, 5507
- 11.30 Pilvede all*: Hooaja viimane!
- 12.30 Suur lotokolmapäev*
- 13.30 Doktor Oz: Miks naised tapavad?
- 14.30 Komissar Rex: Vaikuse värv
- 15.30 Punased roosid, 517
- 16.30 Roosa teemant, 125: Viimane!
- 17.30 Kodus ja võõrsil, 5508
- 18.00 Küladetektivid, 44
- 19.00 Reporter
- 20.00 Mehed ja naised: Hooaja viimane!
- 21.30 Tupiktänava mehed
- 22.00 Mängufilm Mees majas (Man of the House, USA 2005)
- 00.05 Mängufilm Kuum ja kole (The Hot Chick & the Nottie, USA 2008)
- 01.55 Harry seadus*: Isa patud
- 02.40 Hooaeg*
- 03.15 Reporter*
- 04.05 Aiasaade*
- 04.25 Kodusaade*
- 04.50 Kokasaade – Lusikas*
- 05.25 Sa ei ole ükski*: Hooaja viimane!

22.00 Mängufilm Mees majas (Man of the House, USA 2005)

TV3

- 06.15 Multifilm Beyblade
- 06.40 Multifilm Pop Pixie
- 06.55 Multifilm Pop Pixie
- 07.05 Multifilm Smurfid
- 07.30 Multifilm Beyblade*
- 07.55 Armastus võidab, 47*
- 08.55 Kirgede torm, 1642*
- 09.55 Vaprad ja ilusad, 6483*
- 10.20 Top Shop
- 10.35 Unistuste agentuur 1, 2
- 11.35 Kaitseinglid 5, 3: Reservaat
- 12.30 Minu imeline muutumine, 10*
- 13.30 Juurdustused läbi sensitiivid 1, 17*
- 14.30 Vaprad ja ilusad, 6484
- 15.00 Lena, mu elu armastus, 107
- 16.00 Armastus võidab, 48
- 17.00 Kirgede torm, 1643
- 18.00 Kätemaksukontor: Maastik laibaga 2
- 19.00 Seitsemesed uudised
- 20.00 Võimalik vaid Venemaal
- 20.30 Kätemaksukontor 9, 12: Peata ratsanik 2
- 21.30 Selgeltnägijate tuleproov 13, 21
- 22.35 Grey anatoomia 6, 22
- 23.35 Eesti meelelahutusauhinnad
- 00.40 Euroopa Pokkeriturnee
- 01.40 Kondid 5, 12:
- 02.30 Kinominutid
- 03.00 Kätemaksukontor 9, 12*
- 03.50 Võimalik vaid Venemaal*
- 04.15 Kinominutid*
- 04.40 Seitsemesed uudised
- 05.30 Lena, mu elu armastus, 107*

02.30 Kinominutid

HOROSKOOP

JÄÄR Sinu entusiasm ja pealehakkamine on märkimisväärne, kuid puudu jääb taktitundest ja kannatlikkusest. Paljudes asjades lähed välja liiga suurele riskile.

SÖNN Oled vaateväljas, sind märgatakse rohkem. Saad seda tähelepanu enda huvides ära kasutada – juhul kui suudad vältida jäikust ja paindumatust.

KAKSIKUD Täna võid tulla tõeliselt geniaalsele mõttele, kuid paraku võid selle kohe ka unustada. Seega oleks hea, kui sa oma mõtte kellelegi ära räägiksid või üles kirjutaksid.

VÄHK Sind võivad täna läbida sügavad vibratsioonid, millele sa ei oska nimegi anda. Kellegagi koos olles võib tekkida kummaline tunne või hetkeline ebakindlus.

LÕVI Kas sa ilma teisteta oleksid üldse suuteline endast aru saama? Vajad enda mõistmiseks ja ka motiveerimiseks teiste reaktsiooni.

NEITSI Hea päev nii oma töökoha kui ka kodu korrastamiseks. Seedimine võib olla korratu, samuti oled tundlikum eksotilise toidu vastu.

KAALUD Puhka, lõõgastu, naudi elu! Peaksid end igas mõttes hästi tundma – niisii tasuks seda tunnet ka teistega jagada! Vaimse töö tegijatel on palju uusi ideid.

SKORPION Õige aeg selleks, et laskuda minevikku ja seal midagi olulist välja kaevata. See mälestus võib aidata lahendada hetkeprobleemi.

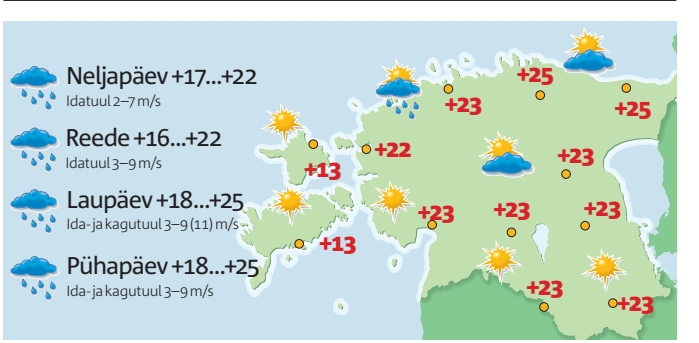
AMBUR Püüa olla konkreetsem. Sugulased või naabrid kipuvad sind oma probleemidesse tõmbama. Täna oleks kasulik infot koguda, ringi patseerida.

KALJUKITS Praktiliste mõjudega asjalik päev. Üsna sobiv aeg suuremateks ostudeks ja ka laiemas mõttes raha kulutamiseks. Saad aru, mida sa vajad ja mida mitte.

VEEVALAJA Suudad ka tühises hetkes leida iva, mis muudab selle sinu jaoks väärtuslikuks. Õnnelik on inimene, kes ka pisiasjades märkab suurt ja olulist.

KALAD Päevakorras võib olla varjatud, salapära, saladused – asjaolud, mis kuuluvad ehk kellegi teise salamaailma. Hädasti oleks vaja saada kõigest selge ülevaade.

ILM

RISTSÕNA

BOCCACCIO KUULSAIM TEOS	NAISENIMI	OSMIK	EHEKMI	AJAKIRI	MEDIITSINI LINE PROTSEDUUR	INIMKEHA UMBRITSEV MOJUVALI SAARMAS	MUGAND NIMEST KRISTJAN ...KAUBANDUS	SESS
MEHTAMATA OHUSOIDUK NUMBER	ISEÄRANS	POOLAHV	VOIDU-JUNALANNA	POOLA MAAKOOD	AMPER	SAARMAS	RAADIUS	
EY PEAMINISTER 1938-1939								
NOOT								
ILUS								
KOMPVEK								
RIDESORT								
ROOMA MÜNT								
PÖÖRASUS								
J NAABER								
VIILDAJA (1939-1998) KÄHE NIMISE ANSAMBEL KAULUSTEKETT								
SOPRAN ... LEVANDI								
OTU								
MUHAMMEDLASTE PÜHAKIRI								
PEENIKE VEEJUGA								
KVANTGE-NERAATOR								

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDOODID

●● Hunt peatab metsas Punamüt-sikeske:
„Kuule, sul on korvis pirukad, eks? Äkki annad mõne mullegi?“
„Hea küll, hunt – söö!“
Hunt sööb pirukad ära ja vajub samas kokku. Punamüt-sike võtab taskust mobiili:
„Halloo! Ema, ta söi kõik pirukad ära. Jah, surnud mis surnud. Ei, korralik suur hunt, karv läigib ja puha, kindlasti annab kaks mütsi välja!“
●● Peretüli õhtul pärast tööpäeva lõppu.
Mees: „Sa oled viimasel ajal hakanud töölt joobnuna koju tulema!“
Naine: „Sa vaata parem ennast – iga jumala päev oled purjus!“

Mees: „Ma joon koos meestega!“
Naine: „Ja kellega mina siis sinu arvates joon?!!“
●● Hillary Clinton ärkab öösel üles „Bill! Ma lähen tualetti.“
„Okei.“
„Ma teen kähku. Ainult korra ja siis kohe tagasi.“
„Olgu peale.“
„Said sa ikka aru või? Ma lähen tualetti ja tulen kohe tagasi.“
„No mis sa norid? Ma sain kõigest aru, sa käid korra tualetis ära...“
„Ma räägin sellepärast, et keegi vahepeal mu kohta üle ei võtaks...“

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

7				1	9	2	
			8	7	6		
			5				
	1			2			8
8						4	
2		7			5		
			8				
	7	2		3			
4	3	5					1

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

5	9	4	7	2	3	8	1	6
6	1	8	5	4	9	2	7	3
2	3	7	1	8	6	4	5	9
9	4	1	6	7	2	3	8	5
3	7	6	8	5	1	9	2	4
8	2	5	3	9	4	7	6	1
4	6	2	9	1	8	5	3	7
7	8	3	4	6	5	1	9	2
1	5	9	2	3	7	6	4	8

PAUR KRISTJAN PAUR

ETTEVAATUST, ESIMENE...

ÄRA TEISE SISSE KA ASTU...

KAS NÄGID, KUIDAS KEVIN KORDUMATU LAUPÄEVAL PENALTI TÕRJUS?! SEE TÄLUP ON SUPER!

JUST! JA PAUL...

IGAAAAAAV!

PAUL TOTTERIL JUBA TEINE VÄRAV?! VAL, MEES! SEE JUBA ON MIDAGI! MA SOON OMA SALLI ÄRA, KUI NAD KARIKAT EI VOIDA!

SEE PANEB MIND JUBA PEAAGEGU PÕRGUSSE-MINEKLIT OOTAMA...

www.facebook.com/artistalooburoo

artista.ee 2013_osa41

USE MWHR

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

TEADUS

Tiit Kändler
teadustoimetaja

Öpiku jälgedes kõndiv teadlane avastas Saturni mõju meteoroididele

ARV

22 000

Eesti astronoom Ernst Öpik korraldas 1930. aastate alul USA-s Arizonas ekspeditsioonid, mille käigus registreeriti üle 22 000 meteoroidi täpsed andmed. Esimest korda maailmas tegi Öpik kindlaks, et osa tillukesi meteoroidide ehk meteoroidide on komeetidelt pudenenud osakesed, osa aga tuleb väljastpoolt päikesesüsteemi.

ASTRONOMIA

Kuu võttis Maalt vee kaasa

Kui teid saadetakse Kuu peale, pole vett vaja ühes võtta. Kuu vahevöö vesi on pärit algsetest meteoroididest, mis töid Maale enamiku veest. Oletavalt tekkis Kuu rüüst, mille Maale pihta saanud hiidkeha 4,5 miljardi aasta eest välja paiskas. Teadlased on oletanud, et nii suurel kokkupõrkel vallandunud soojus keetis kivimite vesiniku ja teised aurustuvad elemendid välja, mis tähendab, et kuu startis kuivana.

Kuid hiljuti leidsid NASA teadlased, uurides Apollo lähetest toodud kivimeid, et nii Kuu pinnal kui ka selle all oli vesi. Alberto Saali juhtimisel töötanud rühm uuris tillukesi oliviini kristallidesse löksu jäänud vulkaanilise klaasi tilgakesi. Neis oli sama palju vett kui Maa ookeanide põhjas voolavas laavas. Veemolekuli vesiniku aatomite isotoopiline koostis, täpsemini deuteriumi ehk raske vesiniku sisaldus sõltub asukohast päikesesüsteemis – mida lähemal Päiksele, seda vähem on vees rasket vesinikku. Kuult leitud vee koostis viitab, et see on pärit Jupiteri lähedastest asteroididevööst, mitte kaugemast Öpik-Oorti pilvest, kust pärineb enamik nüüdseid komeete. Kuidas vesi sellise vägeva kokkupõrke vastu pidas, on teadmata.

Allikas: AAS

SOOVITUS

Horisondil on satelliit

Horisont
3/mai 2013
Loodusajakiri
MTÜ, 64 lk

Keda huvitab Eesti esimese satelliidi lugu, see saab Horisondi mainumbrist põhjaliku käsitluse. Kõneldakse kuup-satelliitide ajaloost. Eesti teadlaste varasematest kosmosetegemistest, mida kosmoses mere kohta teada saab ja kuidas ESTCube-1 valmimise ja teaduse loost. Põhjalik ja illustratiivne koguteos, mis kõlbas käsiraamatukski.

Aswin Sekhar on õnnelik, et täiustas Ernst Öpiku alustatud teooriat ja avastas Saturni mõju meteoroidide vooludele.

Foto: Tiit Kändler

Tillukesed sügisöötaevas lendavad tähed võivad tõepoolest täita inimeste soove. Astronoomid soovivad meie universumit tundma õppida ja meteoroidid kannavad endaga kaasas teavet maailma ehituse kohta. Hiljuti tõestasid Armagh' observatooriumi teadlased, et meteoroidide liikumist suunab ka vastastikmõju gaasigigandi Saturniga.

Istun Ulsteris asuva Armagh' 225-aastase observatooriumi nõupidamislaual taga 1948. kuni 1981. aastani esitas täheteadlaste maailma hämmastanud mõttekäike meie erakordne astronoom Ernst Öpik. Mu selja taga on pruunimustriline tiibklaver, millel Öpik mõnikord musitseeris ja mille ta direktor Eric Mervyn Lindsay surma järel 1974. aastal ostis ning observatooriumile kinkis. Mu vastas, laua otsas istub astronoom Aswin Sekhar, headusest ja energiast pakatav noor hindu, kes pajatab mulle silmade taeva suunas välkudes oma avastusest, mis täiustab Öpiku arusaama sellest, kust meteoroidid tulevad ja kuhu nad lähevad. Täpsemalt – ta aitab ennustada, millal saabub Maa taevasse suuremat sorti meteoroidisadu.

Öpiku jälgedes

Sekhari selja taga seisab toekas raamatukapp, selles leidub ka Öpiku toimetatud ja kirjutatud raamatuid. Sekhar ei väsi kordamast, kui palju tegi Öpik meteoroidide uurimisel ja kui hea meel tal on oma avastusest just nimelt Öpiku rahvusaaslastele rääkida. „Mu töö on teoreetiline, kuid vaatlused on selle tule-

musi kinnitanud,“ ütleb ta veidi kahtlevalt, kas keerulisest teooriast aru saan. Lohutan teda, et ka Öpiku meteoroidialased põhjapanevad tööd olid ju teoreetilised, kuid see ei takistanud teda alustamast lihtsatest loendustest Moskvast, Turkestanis, Tartus või Arizonases ning leiutamast võnkuvat peegliga seadet, mille abil sai mõõta meteoroidide liikumise kiiruseid ja kõrgusi ning andmete põhjal tuletada, kust nood lendähed välja vupsavad.

Sekhar aitab ennustada, millal saabub taevasse suuremat sorti meteoroidisadu.

Sekhar uurib pisemat sorti meteore, mis mõeldult alla sentimeetri või kogunisti tolmuterakeste mõõtu ja mida nimetatakse meteoroidideks. Paljud varasemad tööd on näidanud, et meteoroidide liikumine satub vahel Maast üle 300 korra raskema hiidplaneedi Jupiteri gravitatsioonijõuga resonantsi. Kuid Saturn arvati olevat liiga väike ja Maast kaugel, et meteoroidide liikumist mõjutada.

Öpiku võnkuv meteoroidikaamera, mis omal ajal sai The Irish Timesi kaanekangelaseks, tegi oma tööd 60 aastat tagasi. Nüüd mõõdavad meteoroidide digikaamerad observatooriumi katusel ja nende trajektoore arvutatakse eriliste arvutiprogrammidga.

Jupiter või Saturn?

Sekhar keskendus Halley komeedi küljest pudenenud meteoroididele, mida nende näivast lähtumisest Orioni tähtkuju suunas orioniidideks nimetatakse, ning oktoobri lõpus nähakse.

On vaja olla täpne ja nupukas, et eristada Saturni mõju Jupiteri mõjust meteoroididele. Sekhar kasutas andmeid, mis pärinevad Halley komeedi varasemast kindlalt teada olevast registreerimisest aastal 240 eKr, kuid kasutas ka kuni nelja aastatuhande taguseid andmeid. Ning tõestas, et Saturn on kindla peale Halley komeedist pärit orionide ja ka leoniide mõjutanud nõnda, et mõjutatud on ka nende meteoroidivoolude võimsus.

Komeedid poetavad oma teel välja meteoroidide ja tol-

muterakesi ning lõpuks kaovad olematusse. Kuid neilt pärit tugevad meteoroidisadud võivad esineda ka siis, kui komeeti ennast pole enam ollagi. Maa liigub korrapärase vahega dega läbi komeedijälje, nagu matkaja ronib üle Haanjamaa kuplite, kui neid põhjustanud jääaega pole enam ollagi.

„Oleme kindlalt näidanud, et orioniidide pursked, mida täheldati aastatel 1436–1440, 1916, 1933–1938, 1993 ja 2006–2010 olid põhjustatud Halley komeedist veel enne aastat 240 eKr pudenenud resonantsetest osakestest,“ kinnitab Sekhar. Tema ja ta kolleegid töötavad praegu mudeli kallal, mis simuleerib orioniidide voolu kuni 12 000 aastat minevikku ning selle abil ennustab nende ilmumist tulevikus.

Kes saab, see olgu valmis järgmiseks orioniidide purskeks – 2070. aasta 18. oktoobril kell 19.12 universaalse aja järgi. Öpik vaatab meie juttu fotolt Armagh asutajate ja direktorite vahelt ja muigab oma universaalset sissepoole suunatud naeratust. ●

Tiit Kändleri uurimisreisi Armagh observatooriumi toetas teaduse populariseerimise programm TeaMe